Monitor Sociaal Domein 2022

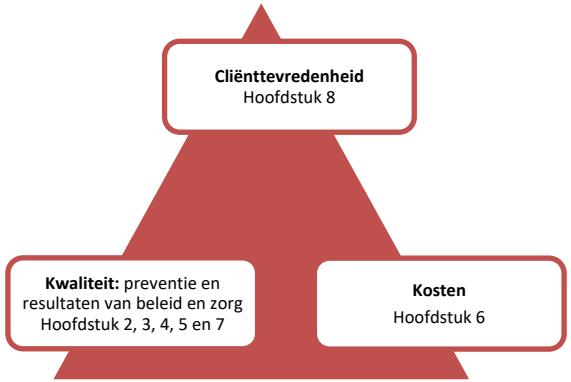
1. Doel en inhoud van deze monitor

Doel van deze monitor is:

a) Inzicht geven in de **effecten van ons beleid** op het gebied van Samenleven (komen onze doelen dichterbij) door betrouwbare en actuele gegevens. Zowel kwantitatief als kwalitatief.
b) Inzichtelijk maken van de **financiële stand van zaken** (komen we uit met onze budgetten)?
c) Mogelijkheden geven om **op tijd bij te sturen** en keuzes te maken over hóe we bijsturen (‘aan welke knoppen kunnen we draaien’):
    a. als we zien dat we onvoldoende voortgang boeken en/of
    b. zich trends of ontwikkelingen voordoen waar we op in moeten springen en/of
    c. als we zien dat we met het budget niet uit komen.
d) Alle betrokkenen **motiveren** door te laten zien hoe de voortgang is.

Deze monitor gaat over het jaar 2022 en is ingedeeld naar de vier opgaven uit de Visie op Samenleven (oktober 2019) namelijk Meedoen, Samenleven, Gezondheid en Goed Opgroeien.

In de monitor komen de onderwerpen uit onderstaande driehoek aan bod.

Leeswijzer: de monitor is zeer uitgebreid. Destijds koos de (toenmalige) raad voor deze opzet en inhoud. Om de lezer met weinig tijd tegemoet te komen is de analyse steeds in een ander **lettertype** en is de tekst zwart omkaderd, waardoor het makkelijker is de hoofdzaken door te nemen.

Hoofdstuk 2 - Meedoen

2.1 Maatschappelijk effect A – Mensen kunnen levensloopbestendig wonen: cijfers

Doel A1 Mensen zijn in staat passende woonruimte te realiseren

Doel A2 Mensen zijn bezig met levensloopbestendig wonen

Doel A3 Mensen zijn op de hoogte van de mogelijkheden om hun woning aan te passen

Tabel 1 Levensloopbestendig wonen	*2019*	*2020*	*2021*	*Geheel 2022*
Aantal woningaanpassingen[1] (indicator 1, 2, 3)	25	49	46[2]	37
Uitgaven voor woningaanpassingen (indicator 1, 2, 3)	€ 142.000	€ 218.000	€ 141.000	€ 46.000
Aantal toegekende verhuiskostenvergoedingen (i.p.v. traplift of verbouwing) (indicator 1, 2, 3)	1	10[2]	6[3]	8
Aantal toekenningen uit Langer Zelfstandig Thuis pakket Actium[4] (indicator 1, 2, 3)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	100

[1] Het gaat om aanpassingen om langer in de woning te blijven wonen, bijvoorbeeld trapliften, aangepaste keukens of badkamers, een aanbouw om beneden te kunnen slapen etc. [2] Bron: Rapportage Taskforce Grip op sociaal domein (Wmo). Maar ook kleine aanpassingen zoals een drempelhulp of douche- en toilethulpmiddelen.

[2] In 2020 is 10 keer een verhuiskostenvergoeding toegekend. Er is slechts 4 keer uitbetaald omdat de inwoners daadwerkelijk verhuisd zijn en 6 keer niet omdat de inwoners nog niet zijn verhuisd, maar andere oplossingen hebben gevonden. Bij 9 van deze 10 gevallen ging het om een huurwoning.

[3] In 2021 is 6 keer een verhuiskostenvergoeding toegekend. Er is slechts 1 vergoeding uitgekeerd omdat de inwoners daadwerkelijk verhuisd zijn. De overige 5 kunnen alsnog in 2022 worden uitgekeerd als de aanvrager in 2022 alsnog verhuist en een kopie van het ondertekende huur- of koopcontract inlevert bij de gemeente. De beschikking blijft max. 1 jaar geldig. In 2022 zijn er 2 uitgekeerd.

[4] Zij biedt haar huurders het Langer Zelfstandig Thuis-pakket. Oudere huurders (70+) met een fysieke beperking kunnen kosteloos kleine woningaanpassingen aanvragen uit dit pakket. In 2022 zijn de meeste aanpassingen beugels voor het toilet en verhoogde toiletten geweest.

2.2 Maatschappelijk effect A – Mensen kunnen levensloopbestendig wonen: analyse

Wat gaat goed?

Uit de uitgaven blijkt dat er in 2022 minder woningaanpassingen vanuit de Wmo zijn vergoed. De kosten fluctueren per jaar. Inwoners hebben meer aanpassingen in eigen beheer gedaan door middel van de Blijvers- en Verzilverlening. Hieruit is voor € 60.000 aan aanpassingen gedaan die anders (grotendeels) uit de Wmo betaald zouden worden. Verder zijn een aantal grote aanpassingen in 2022 in voorbereiding gegaan maar die starten pas in 2023. Vanuit het “Langer zelfstandig thuis” pakket zijn er door Actium 100 aanpassingen vergoed. Uit de burgerpeiling eind 2022 blijkt dat 90% van de 55+ers in een woning woont die bij hun past. Van de 10% die aangeeft dat het huis niet (meer) past geven mensen diverse redenen aan. Bijvoorbeeld omdat het huis te groot is, dat het niet levensloopbestendig is (geen slaapkamer beneden), te duur, niet duurzaam, te ver van voorzieningen of dat er juist de wens is meer tuin te hebben en/of meer buitenaf (in de rust en de natuur) te wonen. De meeste 55+ers vinden dat zij op dit moment een woning hebben die bij hun past.

Wat zijn aandachtspunten en hoe anticiperen we daar op?

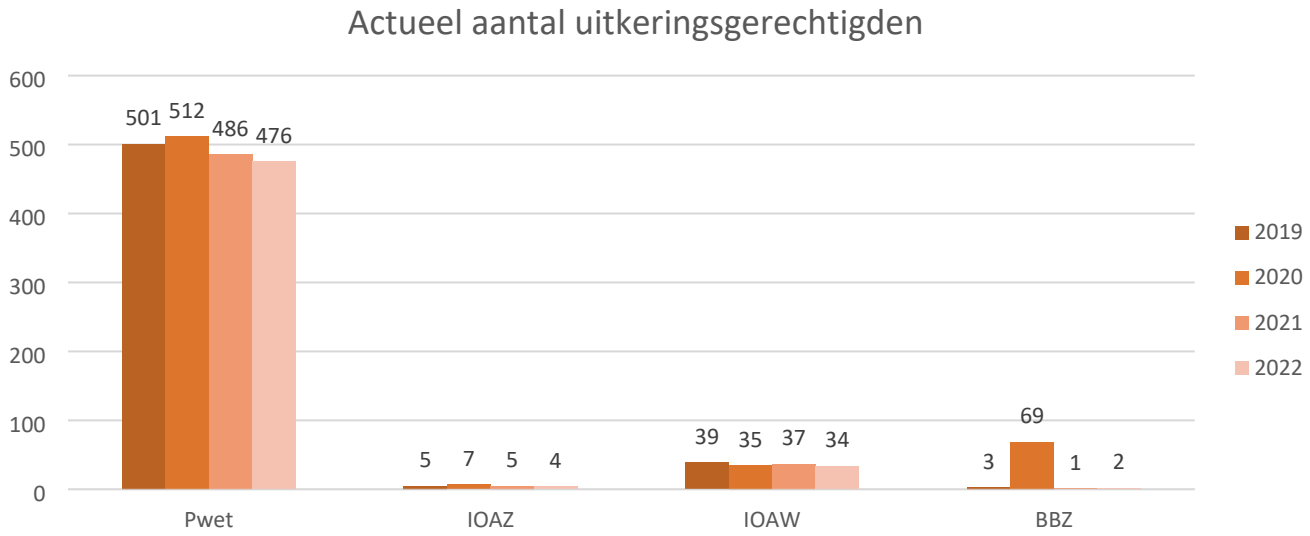
Uit dezelfde burgerpeiling blijkt dat 16% van de 55+ers aangeeft dat ze niet in hun huis kunnen blijven wonen als ze lichamelijk achteruit zouden gaan. Dit is veel aangezien ongeveer 10.000 mensen in onze gemeente in die leeftijdscategorie 55+ zitten. Als we voor het gemak rekenen met twee 55+ers per woning, dan gaat het om ruwweg 800 woningen die op den duur niet meer passend zijn. Om deze reden blijven we inzetten op bewustwording rondom toekomstbestendig maken van woningen (inclusief instrumenten als Blijvers- en Verzilverlening) en seniorvriendelijke woningen bijbouwen.
Er is aandacht voor generatiewoningen en pre-mantelzorg woningen.
In het project Domein Overstijgende Samenwerking slaan we de handen ineen om langer thuis wonen mogelijk te maken. We starten hiermee in Oosterwolde Noord en doen dit met o.a. bewoners, zorgpartijen, corporaties, zorgkantoor en zorgverzekeraar. Er is met de corporaties afgesproken dat zij de komende jaren nieuw gaan bouwen én dat er bij nieuwbouw levensloopbestendig wordt gebouwd (wat ook het uitgangspunt in onze Woon(zorg)visie is). Bij de planontwikkeling van Rikkingahof zetten we in op een toename van levensloopbestendige en 24uurszorg woningen ten opzichte van de huidige situatie.
Daarnaast blijven we inspanningen doen om een leeftijds- en dementievriendelijke lokale samenleving te creëren (doe-agenda Ouder Worden, maart 2021). Zo blijkt uit onderzoek van ZuidOostZorg dat dagbesteding zonder indicatie voor inwoners met dementie direct bijdraagt aan langer thuis wonen.

2.3 Maatschappelijk effect B – Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt: cijfers

Doel B1: We plaatsen jaarlijks minimaal 20 kansrijken, 50 doorstromers en 30 uit de aandacht groep uit en creëren minimaal 15 werkervaringsplekken binnen onze eigen organisatie.

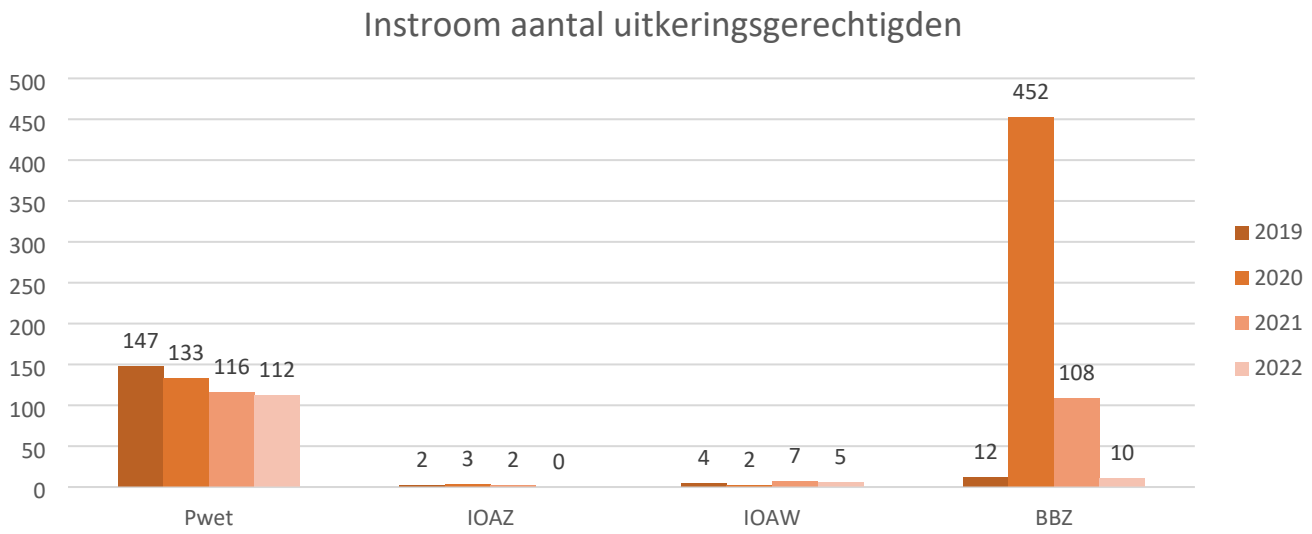
Figuur 1: Aantal uitkeringsgerechtigden in de participatiewet (peildatum 16-01-2023)

Pwet: Participatiewet
IOAZ: Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IOAW: Inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
BBZ: Bijstand voor zelfstandigen

Doel B2: In de jaren 2020-2024 is er jaarlijks 10% minder instroom naar de bijstand.

Figuur 2: Aantal inwoners dat instroomt in de participatiewet (peildatum 16-01-2023)

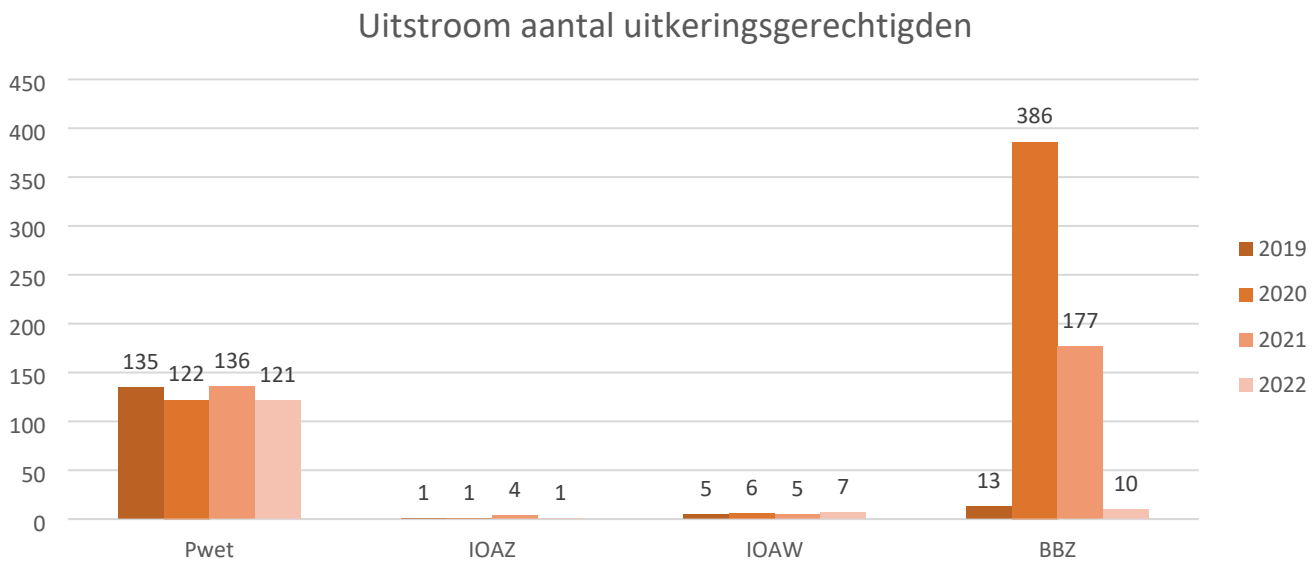

Tabel 2: Redenen nieuwe instroom (aantallen)	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Ander inkomen	27	17	14	9
WW gestopt	26	45	21	19
Bijstand vorige gemeente	15	19	16	20
Beëindiging relatie	25	16	11	12
Overig[5]	54	36	54	64

- ***Aantal mensen dat een aanvraag indient, maar uiteindelijk geen uitkering krijgt (Poortwachtersfunctie):*** Geheel 2022: 31 (2021: 31 personen, 2020: 50 personen).

[5] Overig heeft betrekking op het aantal instromers met andere redenen van instroom zoals; beëindiging studie, inkomensvoorziening asielzoekers en arbeid in dienstbetrekking/ziekte

Figuur 3: Aantal inwoners dat uitstroomt uit de participatiewet (peildatum 16-01-2023)

Tabel 3: Redenen uitstroom (aantallen)	*2020*	*2021*	*2022*
Arbeid in dienstbetrekking	44	46	35
Verhuizing naar andere gemeente	30	24	30
Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd	17	14	16
Oorzaak bij partner	7	14	9
Overig[6]	425	38	47

[6] Overig heeft betrekking op het aantal uitstromers met andere redenen van uitstroom zoals; aanvang studie, zelfstandig beroep of bedrijf en overlijden

Doel B3: Van de inwoners die uitstromen uit de bijstand naar werk blijft 90% minimaal een half jaar uit de bijstand.

Tabel 4*: Poortwachtersfunctie en minimaal half jaar uit bijstand*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Het percentage uitstromers naar werk dat minimaal een half jaar uit de bijstand blijft (voorkomen draaideurcliënten).[7][8]	90,1%	92,1%	96%	100%

Doel B4: Werkgevers weten met één druk op de knop alle arbeid gerelateerde regelingen en voorzieningen te vinden.

De acties om dit doel te bereiken zijn afgerond, werkgevers kunnen de regelingen met één druk op de knop vinden. Naar aanleiding van het onderzoek van de rekenkamercommissie zijn ruim 80 werkgevers gevraagd naar de ervaringen met onze dienstverlening vanuit de P-wet. De resultaten hiervan worden in het voorjaar 2023 verwacht.

Doel B5: Alle klanten zijn in beeld en we kennen hun positie op de participatieladder.

Tabel 5	*2018*	*2021*[9]	*Geheel 2022*
Samenstelling van het totale bestand (P-wet) - aantal kansrijken, doorstromers en aandachtsgroep ten opzichte van gehele groep mensen in de bijstand.	Kansrijk: trede 5&6 - 6% Doorstromer: trede 3&4 - 25% Aandachtsgroep: trede 1&2 - 69%	Kansrijk: trede 5&6 - 28% (136) Doorstromer: trede 3&4 - 34% (165) Aandachtsgroep: trede 1&2 - 38% (185)	Kansrijk: trede 5&6 - 31% (162) Doorstromer: trede 3&4 - 29% (152) Aandachtsgroep: trede 1&2 - 40% (210)

[7] Het betreft het percentage inwoners dat uitstroomt naar werk en minimaal een half jaar uit de bijstand blijft. Mensen kunnen ook om heel andere redenen uitstromen (bv relatie krijgen, verhuizing naar een andere gemeente, studie beginnen et cetera), maar is dus niet meegenomen in deze cijfers.

[8] Het percentage is gebaseerd op een looptijd van anderhalf jaar (bv. iemand die in het laatste half jaar van 2019 uitstroomde, en begin 2021 weer instroomt, telt niet meer mee).

[9] We kunnen helaas nog geen cijfers genereren waarbij alleen de uitkeringsgerechtigden in beeld zijn. De cijfers over 2021 omvatten ook alle mensen die gesubsidieerd aan het werk zijn. Die verstrekken we geen uitkering en waren in de cijfers over 2018 niet meegerekend. Omdat de gemeente verantwoordelijk is en blijft voor deze mensen én omdat we loonkostensubsidie verstrekken, staan ze in ons bestand. Dit worden steeds meer mensen en zij zitten allemaal aan de bovenkant van de participatieladder. Vandaar het grote verschil tussen 2021 en 2018.

Doel B6: Alle klanten hebben een voorziening richting sociale activering en/of werk.

Doel B7: Alle klanten maken, naar vermogen, stappen op de participatieladder.

Zichtbaar uit de cijfers (figuur 5) is dat er meer mensen met een loonkostensubsidie aan het werk zijn gegaan. Deze mensen zijn voornamelijk doorgestroomd uit trede 3 en 4. Dat is een mooie ontwikkeling. De nieuwe instroom in de bijstand is veelal trede 1 en 2. Opvallend is dat de problematiek van mensen die instromen in de bijstand beduidend complexer was dan in 2021.

In 2022 hebben zeven medewerkers een **werkervaringsplaats** gehad en negen medewerkers een werkervaring via de Stichting Werk. Reguliere stageplaatsen (zes plaatsingen) zijn hierin niet meegenomen.

Het concreter duiden van doelen B6 en B7 wordt opgenomen als aandachtspunt voor 2023.

Doel B8: Alle inwoners in de leeftijd van 18 - 67 jaar ervaren hun dag invulling als passend bij hun wens, talenten en eventuele ontwikkeldoelen.

- 84% van de inwoners is het eens met de stelling: **'Ik ervaar een zinvolle invulling en structuur in de dag'** (Burgerpeiling, 2022)[10].
- 61% van de inwoners vindt dat er **voldoende sportactiviteiten** zijn waar zij aan deel kunnen nemen (Burgerpeiling 2022).
- 57% van de inwoners vindt dat er voldoende mogelijkheden zijn om mensen te **ontmoeten** (Burgerpeiling 2022).
- 37% van de inwoners zou graag iets **nieuws willen leren** (Burgerpeiling 2022).

Doel B9: Bij dagbesteding behaalt minimaal 75% van de Wmo-aanbieders de doelen uit het ondersteuningsplan van de inwoner.

Bij Wmo-aanbieders vragen we dit niet op deze manier uit. Wel voert het gebiedsteam op cliënt niveau gesprekken met aanbieders hierover. Als er signalen zijn dat doelen opvallend vaak niet worden behaald wordt de reden hiervan achterhaald en worden afspraken gemaakt om verbetering te realiseren.

Doel B10: We geven prioriteit aan het faciliteren en organiseren van informele dag invulling (indicatie vrij) boven formele dag invulling.

Op steeds meer plekken kunnen mensen terecht voor vrijwilligerswerk en/of indicatievrije dagbesteding. In 2021 namen de uitgaven voor indicatievrije dagbesteding toe doordat er een extra locatie bij kwam in Haulerwijk, in 2022 zijn de uitgaven hiervoor niet gewijzigd. De uitgaven voor geïndiceerde dagbesteding namen af. **Per saldo kostte dagbesteding daardoor in 2022 minder dan in 2021** (in 2019 totaal € 705.000, in 2020 totaal € 723.000 in 2021 totaal € 719.000) en in 2022 €260.000. Daar komt bij dat we er meer mensen mee helpen en we verwachten de komende jaren een preventief effect. Niet alleen wat betreft het voorkomen of uitstellen van een beroep op geïndiceerde zorg, maar ook vermindering van eenzaamheid onder thuiswonende ouderen. Zie ook figuur 10 en maatschappelijk effect D.

[10] Dit is in de Burgerpeiling uitgevraagd onder inwoners met een leeftijd vanaf 18 jaar

2.4 Maatschappelijk effect B – Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt: analyse

Wat gaat goed?

We zien in lijn met de landelijke ontwikkelingen dat het aantal uitkeringsgerechtigden (P-wet) weer is gedaald en de instroom in de bijstand is relatief laag door de gunstige arbeidsmarktsituatie. Er zijn nu voor het vierde jaar op rij minder inwoners waaraan we bijstand verstekken. Dat betekent dat mensen die dat kunnen, deelnemen aan de arbeidsmarkt.

We zien binnen de groep uitkeringsgerechtigden de gewenste verschuiving op de participatieladder. De aandachtsgroep (trede 1 en 2) daalt gestaag en zit eind 2022 op 40% (eind 2021 nog 38 %). De groep die naar vermogen participeert groeit. 29% van de bijstandsgerechtigden neemt deel aan maatschappelijke activiteiten of doet vrijwilligerswerk (doorstromers) en 31% heeft betaald werk met of zonder begeleiding (kansrijken). In deze laatste groep zitten ook de mensen die gesubsidieerd aan het werk zijn. Die verstrekken we geen uitkering maar wel een loonkostensubsidie.

Deze verschuiving vertaalt zich in de positieve trend van uitstroom uit de bijstand vanwege aanvaarden werk. In 2020 waren dit er 44, in 2021 waren dit 46 en in 2022 35 inwoners. De uitstroom naar werk is hiermee weliswaar lager dan voorgaande jaren, maar gezien het lagere volume bijstandsgerechtigden en de complexiteit van de doelgroep is een uitstroom naar werk van 35 inwoners een mooi resultaat. Ook zien we de duurzame uitstroom ieder jaar gestaag doorgroeien (langer dan een half jaar uit de bijstand als ze eenmaal zijn uitgestroomd). In 2022 is dat 100% geweest.

Samengevat behalen we de meeste doelen aantoonbaar (doelen B1-3 en B5-8).

Wat zijn aandachtspunten en hoe anticiperen we daar op?

- Het lukt weliswaar om bijstandsgerechtigden stappen te laten maken op de Participatieladder richting het (naar vermogen) meedoen in onze samenleving, maar tegelijkertijd zien we dat inwoners die nu in de bijstand zitten een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben en dus meer investering vragen om deze stappen te zetten. Het doel blijft waar dit haalbaar is uitstroom te realiseren, maar voor deze groep komt de focus steeds meer te liggen op het mee laten doen (dagbesteding, vrijwilligerswerk). Daarnaast bieden we ook nazorg aan klanten die succesvol uitgestroomd zijn en de werkgevers die ze in dienst hebben genomen. Dit met als doel de uitstroom duurzaam te laten zijn zodat ze werk behouden en niet terug hoeven in de bijstand.
- Het laten maken van stappen richting naar vermogen meedoen, bij voorkeur via betaald werk, wordt steeds complexer. Het vraagt meer en andere inzet van re-integratie instrumenten. De medewerkers in de uitvoering faciliteren we hierin door per 2023 een digitale

instrumentengids in te voeren. Deze biedt inzicht in lokale, regionale en landelijke instrumenten en ondersteunt het proces van zoeken en vinden van de best passende instrumenten.

- Voor de groep in de bovenste treden van de Participatieladder is het belangrijk dat ze zonder (financiële) nadelige gevolgen stappen kunnen maken richting dagbesteding, activerende en arbeidsmatige dagbesteding, beschut werk, werken met loonkostensubsidie of regulier werk. Ook moet een eventuele stap terug gemakkelijk te regelen zijn. De praktijk leert dat dit door allerhande regelgeving en processen niet altijd het geval is. Om die reden gaan we onderzoeken wat we kunnen inzetten van wat er binnen het landelijk project ‘Simpel Switchen’ geleerd is om deze ‘switches’ zo soepel mogelijk te laten verlopen.
- In het afgelopen jaar is de Wet inburgering 2021 in werking getreden. Deze wet brengt extra wettelijke taken met zich mee in de dienstverlening aan statushouders en (gezins)migranten. Een groot deel van deze doelgroep heeft een uitkering in het kader van de Participatiewet en dit vraagt dus extra investering vanuit het casemanagement. De instroom onder de nieuwe wet is in 2022 nog beperkt geweest, maar de geraamde instroom is hoog en de ervaring moet leren wat dit aan extra personele inzet vraagt.
- Na het coronajaar 2020 waarin we een hoge instroom zagen in de BBZ als gevolg van de TOZO-regeling (Corona ondersteuning voor ondernemers) zagen we in 2021 nauwelijks gebruik van de BBZ. Deze trend zet zich door in 2022. Doordat er in 2022 geen sprake meer is van TOZO gaan we weer terug naar het niveau van voor corona (zie ook de aantallen 2019).
- Gezien de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de record lage stand WW-gerechtigden verwachten we een lage nieuwe instroom. In 2022 was de instroom van bijstandsgerechtigden vanuit andere gemeenten wel opvallend hoog. Het is afwachten of zich dit doorzet. Als dit het geval is vraagt het onderzoek wat hiervan de oorzaken zijn.
- Zowel de nieuwe mensen die instromen in de bijstand als de huidige bijstandsgerechtigden gaan veel tijd en energie vragen om de mismatch tussen vraag en aanbod weg te nemen. We blijven maatwerk leveren en leggen steeds de verbinding tussen de capaciteiten van de bijstandsgerechtigde en werkgevers in kansrijke sectoren. We blijven werken aan een aanpak waarbij we werken met een vaste contactpersoon, het toepassen van de omgekeerde toets, het uitbreiden van het netwerk van ondernemers en het waar nodig op maat inkopen van scholing en ondersteuning om bijstandsgerechtigden stappen te laten zetten op de participatieladder. Ook werken we steeds meer ontschot. Dit bijvoorbeeld tussen Wmo en Participatiewet op het gebied van doorstroom van dagbesteding naar meer arbeidsmatige en activerende dagbesteding. Dit zetten we in 2023 voort waarbij we ook streven naar gebruik van de Participatieladder voor de doelgroep Wmo waar dit van toegevoegde waarde is, zodat we ook daar inzichtelijk krijgen welke stappen gezet zijn richting naar vermogen meedoen.
- We willen een lerende organisatie zijn. Hiervoor is o.a. het van belang om bij inwoners op te halen wat men vindt van de dienstverlening. Dit is voor de Wmo en Jeugd geregeld door klantonderzoek te doen bij inwoners die op deze gebieden diensten hebben afgenomen. Voor de Participatiewet is dan nog niet het geval. In 2022 zijn hiervoor de voorbereidingen getroffen en in 2023 gaan we in de vorm van een pilot starten met een
  continumeting klanttevredenheid.

Als gemeenten staan we voor veel uitdagingen. Binnen de opgave Meedoen bijv. de nieuwe taken vanuit de Wet inburgering, de krapte op de arbeidsmarkt en de mismatch tussen vraag en aanbod. Samenwerking kan bijdragen bij het aangaan van deze uitdagingen. Hier liggen kansen

en deze grijpen we aan. Zo hebben we in Zuidoost Friesland de samenwerking gezocht en schrijven we gezamenlijk een jaarplan waarin we gezamenlijk thema's vaststellen waaraan we gaan werken en ook gezamenlijk activiteiten organiseren. Daarnaast zoeken we naar mogelijkheden om in OWO-verband samen op te trekken in de inkoop van re-integratiediensten.

- Een aantal doelen (B4, B8 en B9) kunnen we nog niet kwantitatief monitoren, maar wel kwalitatief.

Financiële stand van zaken werkdeel Participatiewet

Participatiewet, nadeel € 120.000

De afgelopen jaren hebben we voor het werkdeel Participatiewet minder middelen beschikbaar gesteld gekregen. Daar waar we het daar de afgelopen jaren mee konden redden blijkt dat in 2022 moeilijker te zijn geweest. Zoals eerder benoemd zien we in lijn met de landelijke ontwikkelingen het aantal uitkeringsgerechtigden verder dalen en verwachten we de komende tijd een laag aantal instromers.

De uitkeringsgerechtigden die het verst van de arbeidsmarkt afstaan vragen de meeste tijd door langere trajecten, energie en daarmee ook kosten om hen in daar waar mogelijk in beweging te krijgen. Zo is stichting Werk Ooststellingwerf in 2022 meer ingezet om bewoners met een bijstandsuitkering de stap te laten zetten naar regulier werk. Er blijft ingezet worden op het leveren van ondersteuning om bijstandsgerechtigden stappen te laten zetten op de participatieladder.

Een deel van dit nadeel wordt gecompenseerd door de septembercirculaire (€ 73.000). Het resterende nadeel van € 47.000 komt voornamelijk doordat st. Werk Ooststellingwerf in 2022 meer is ingezet om zo inwoners met een bijstandsuitkering de stap te laten zetten naar (regulier) werk. Ook heeft de doelgroep participatiewet een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Dit vraagt intensiever en langere trajecten om deze inwoners stappen te laten zetten zodat ze mee kunnen doen.

2.5 Maatschappelijk effect C – Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven: cijfers

Doel C1: We zetten onze minimaregelingen maatwerkgericht in voor kinderen en volwassenen.

We onderzoeken de huidige vormen van ondersteuning aan minima zoals de kleding- en schoenenbonnen, Kindpakket, collectieve zorgverzekering en SUN Friesland op effectiviteit en aansluiting bij de vraag die er ligt en passen deze desgewenst aan naar het maatwerkbudget. Het maatwerkbudget is een vrij te besteden budget waarin het gebiedsteam de ruimte krijgt om te doen wat nodig is in een bepaalde situatie. Er wordt vraaggericht gewerkt in plaats van aanbodgericht. De verkenning van het maatwerkbudget levert vooralsnog de bevinding op dat we vanuit de bijzondere bijstand voldoende mogelijkheden hebben én benutten om kinderen en volwassenen maatwerkgericht te ondersteunen.

Daarnaast gaan we onderzoeken of een 'meedoen-pas' een instrument is dat we kunnen gaan inzetten om te komen tot een meer vraaggerichte aanpak. Met een 'Meedoen-pas' ontvangen inwoners met een laag inkomen een (digitaal) tegoed op de pas waarmee ze bijvoorbeeld musea kunnen bezoeken, lid worden van een vereniging of bijv. de ouderbijdrage kunnen betalen. Inwoners kunnen zelf kiezen waar ze gebruik van willen maken.

Doel C2: We blijven inwoners diverse vormen van ondersteuning bieden op financieel gebied.

Zie doel C7 en C8.

Doel C3: We stemmen met elkaar af wie wat doet als het gaat om het ondersteunen van minima in onze gemeente.

In juni 2022 zijn we als gemeente aangesloten bij Geldfit. Daarmee is de route voor inwoners helderder geworden en werken de partijen achter de schermen samen om de ondersteuning op elkaar af te stemmen. De budgetadviseurs voeren casusregie en hebben zicht op de trajecten die uitgevoerd worden, zowel bij de vrijwilligersorganisaties (Humanitas Thuisadministratie, Budgetmaatjes Scala) als partijen zoals de Kredietbank en bewindvoeringsbureaus. Daarnaast is overleg met zowel lokale als bovenlokale partijen die een aanbod hebben in onze gemeente zodat we een goed overzicht hebben op het ondersteuningsaanbod.

Doel C4: We investeren nog meer in overzichtelijke en heldere informatie over alle minimaregelingen die er zijn en zorgen dat inwoners en verwijzers deze informatie krijgen of vinden.

- 18% van de ondervraagden geeft aan het niet te weten dat de gemeente regelingen heeft voor mensen die rond moeten komen van een laag inkomen (bron: Burgerpeiling 2022). Er liggen duidelijk nog kansen om de bekendheid met minimaregelingen onder inwoners te vergroten, ook onder inwoners met een laag inkomen.
- Onze **regelingenwijzer** met alle minimaregelingen is weer geactualiseerd en verspreid. Mensen met een bijstandsuitkering of die kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen hebben gekregen, hebben de regelingenwijzer thuisgestuurd gekregen. De regelingenwijzer wordt verspreid via diverse

kanalen zoals Scala, de huisartsenpraktijken, plaatselijk belangen en verschillende bedrijven. Zij kunnen inwoners wijzen op de mogelijkheden en daarbij ondersteuning bieden. Ook het GBT gebruikt de Regelingenwijzer actief in de contactmomenten met inwoners.

Doel C5: We zorgen dat werken loont en ontzorgen de mensen die een stap zetten van bijstand naar werk.

De cijfers over het aantal mensen dat **de stap zet van bijstand naar werk** (zie onderdeel Maatschappelijk effect B) laten zien dat dit lukt.

Doel C6: Inwoners en professionals ervaren het aanvraagproces voor gemeentelijke financiële regelingen als snel, eenvoudig en toegankelijk.

Het klanttevredenheidsonderzoek van het gebiedsteam wordt op dit moment uitgevoerd onder inwoners die aanklopten voor Wmo en Jeugd. Voor alles rondom werk, inkomen en budgetadvies is er nog geen klanttevredenheidsonderzoek. Er is continu aandacht voor goede dienstverlening.

De gemeentelijke organisatie wordt getraind in heldere, inclusieve en bruikbare overheidscommunicatie en dienstverlening. In de communicatie rondom armoede en schulden aan de doelgroep worden teksten afgestemd met leden / ervaringsdeskundigen van de werkgroep ‘Arm in Arm’. In 2023 gaan we starten met de inzet van ervaringsdeskundigen binnen de gemeentelijke organisatie, waar bereikbaarheid, toegankelijkheid en duidelijke communicatie belangrijke aandachtspunten zijn.

Doel C7: Bewindvoering en budgetbeheer alleen als het nodig is.

Tabel 6	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Totaalbedrag dat we aan bewindvoering uitgeven. Aantal unieke cliënten dat van bewindvoering gebruik maakt.	€ 341.044 246	€ 367.449 258	€ 338.051 228	€ 384.166 240
Aantal inwoners dat een positieve beschikking kreeg voor hulp van de Kredietbank Nederland (KBNL), cijfers KBNL[11].	48	31	35	36
De kosten voor bewindvoering bestaan sinds 2022 uit de volgende onderdelen*	Bewindvoering Curatele/Mentorschap Schuldenbewind			€ 205.364 € 58.737 € 120.065

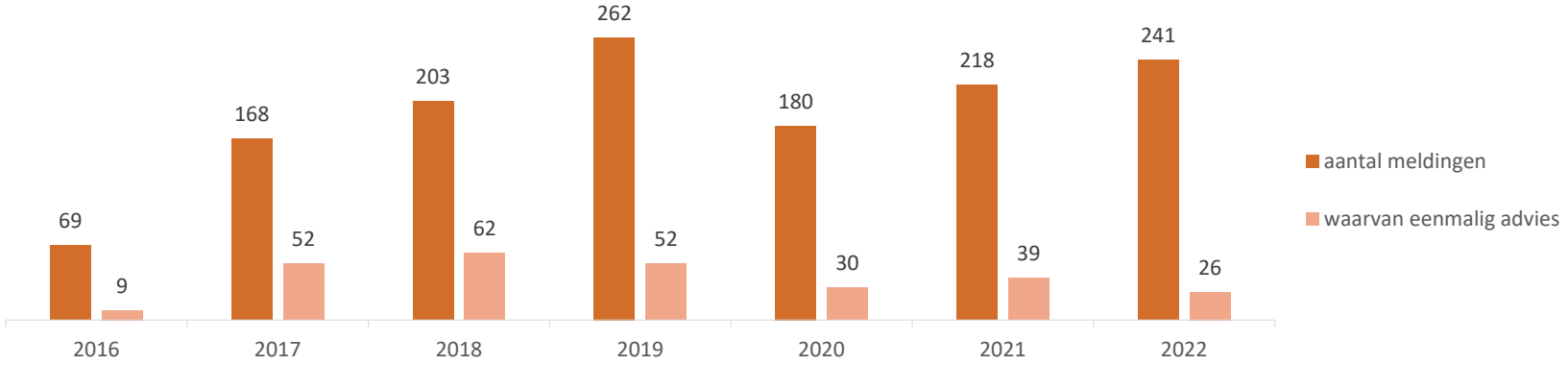
We zien dat door de gestegen (energie- en inflatie)kosten er in 2022 meer mensen in financiële problemen zijn gekomen (zie aantallen in tabel 6).

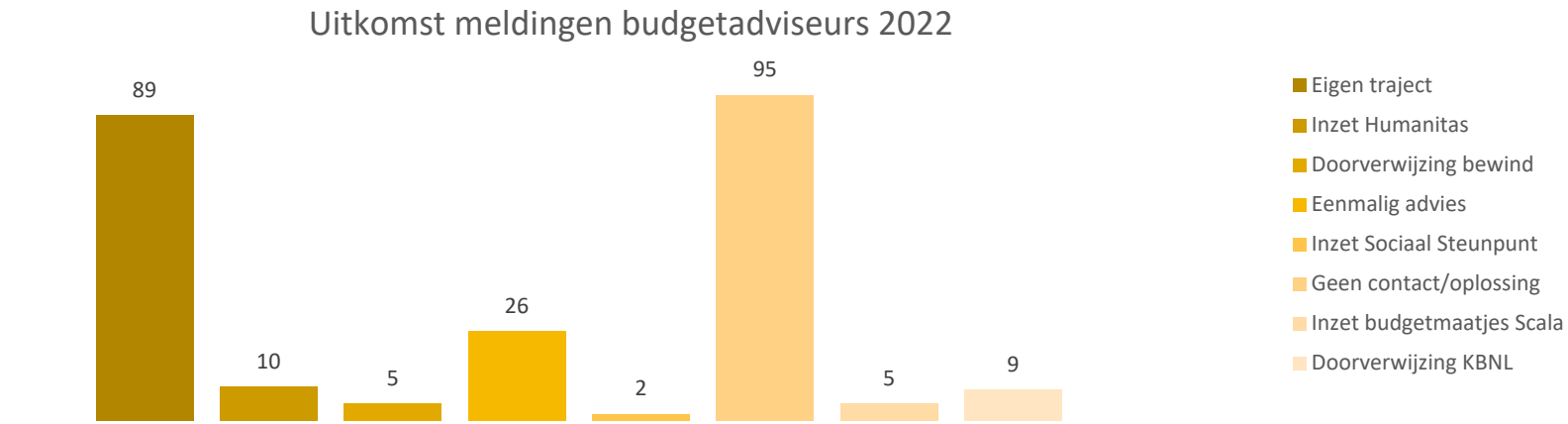
*Vanaf 2022 zijn de kosten voor bewindvoering onderverdeeld in bewindvoering, curatele/mentorschap en schuldenbewind. Dit onderscheid werd eerder niet gemaakt. Het verschil tussen bewindvoering en schuldenbewind is de grondslag waarop het bewind wordt uitgesproken. Bij schuldenbewind is het hebben van een problematische schuldsituatie de grondslag terwijl bij bewindvoering een medische indicatie de grondslag is.

[11] Dienstverlening door KBNL zien we als 'zware' hulpverlening. Het cijfer betreft de inwoners die een positieve beschikking hebben gehad en hulp (gaan) ontvangen van de KBNL. Het kan bijvoorbeeld gaan om een aanvraag schuldregeling, budgetbeheer en bewindvoering.

Doel C8: We ontdekken financiële problemen op tijd.

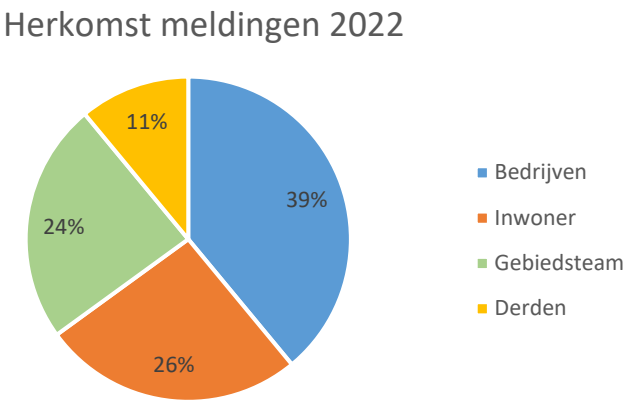
Figuur 4 Overzicht van het aantal meldingen bij de budgetadviseurs en de uitkomsten

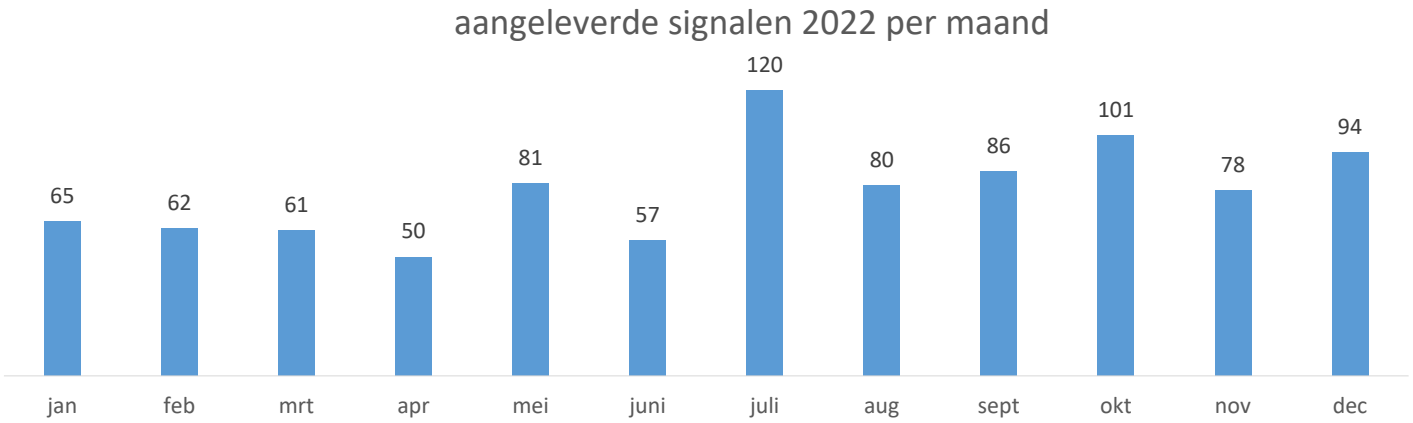

Onder ‘meldingen’ wordt verstaan:

- Inwoners die zichzelf melden voor hulp bij hun financiën.
- Derden (bijv. bewindvoerder) die melding maken over een inwoner.
- Inwoners die al hulp krijgen vanuit het Gebiedsteam op een ander vlak en door een gebiedsteammedewerker worden aangemeld.
- Signalen van bedrijven in het kader van vroegsignalering (achterstanden nutsvoorzieningen) die niet via BKR VPS worden gemeld.
- Bedrijven maken melding in het kader van ontruiming huurwoning of afsluiting water.

Figuur 5 Aantal aangeleverde signalen vroegsignalering (2022)

Op alle signalen wordt actie ondernomen. Afhankelijk van de status (enkelvoudig, opeenvolgend en meervoudig) wordt bekeken op welke manier dit opgepakt wordt. Dat kan via een brief, app, telefoontje of huisbezoek. Eind 2022 is de formatie budgetadvies uitgebreid met specifieke aandacht voor de vroegsignalering.

Doel C9: De gemeente en samenwerkingspartners zijn medio 2021 klaar voor de nieuwe Wet op de Inburgering, waar onder andere het ontzorgen van statushouders op financieel gebied een item is.

De nieuwe wet is per 1 januari 2022 ingegaan. Op dit moment zijn er nog weinig statushouders die onder dit nieuwe regime vallen. In een volgende monitor zullen we monitoren aan de hand van bijvoorbeeld het aantal inburgeraars dat gebruik maakt van financiële ontzorging en het aantal dat dit na een half jaar niet meer nodig heeft.

2.6 Maatschappelijk effect C – Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven: analyse

Wat gaat goed?

In 2022 is er geïnvesteerd in vroegsignalering. Zo zijn we als gemeente aangesloten bij Geldfit en steeds meer partijen sluiten zich aan bij het VPS portaal voor vroegsignalering. Om hier beter op te kunnen anticiperen is er eind 2022 meer capaciteit budgetadvies gerealiseerd. Dit zal in 2023 zijn vruchten gaan afwerpen. We krijgen steeds meer inwoners 'in beeld' als het gaat om financiële vragen en kunnen daarop anticiperen. Vanuit budgetadvies wordt samengewerkt met diverse professionele- en vrijwilligersorganisaties, waarbij de casusregie waar mogelijk bij de budgetadviseurs ligt. Zo houden we beter overzicht over (lopende) trajecten.

Voor de verschillende kindregelingen is besloten om de inkomensgrens te verhogen naar 130% van het wettelijk sociaal minimum. Dit betekent dat meer kinderen gebruik kunnen maken van voorzieningen op het gebied van welzijn, sport en cultuur.

Er wordt meer ingezet op diverse vormen van communicatie rondom 'geldzaken' zodat we meer inwoners kunnen bereiken. Daarbij betrekken we inwoners uit de doelgroep via de werkgroep Arm in Arm.

Eind 2022 zijn er diverse besluiten genomen rondom energiearmoede waarbij we de doelgroepen die hiermee te maken hebben tijdelijk ondersteuning kunnen bieden. Met name het bereik van de energietoeslag was erg hoog.

Wat zijn aandachtspunten en hoe anticiperen we daar op?

Het jaar 2022 stond na corona voor een groot deel in het teken van gestegen prijzen (inflatie, energiearmoede etc.). Dit betekent dat meer mensen in de financiële problemen zijn gekomen. Het betreft ook andere 'doelgroepen', die we eerder niet in beeld hadden. Deze 'crisis' heeft ertoe geleid dat er maatregelen zijn getroffen, zowel vanuit het Rijk als vanuit de gemeente, om zoveel mogelijk leed te voorkomen. Deze aanpak was nodig om een snelle financiële ondersteuning te geven om de extreem verhoogde energiekosten en inflatie op te vangen maar is niet een structurele oplossing voor het probleem want dat is gelieerd aan onder andere het verduurzamen van de woningen. Uit de burgerpeiling 2022 blijkt dat inwoners nog onvoldoende weet hebben van bestaande gemeentelijke regelingen die er zijn. Dat houdt wellicht ook in dat er minder gebruik van gemaakt wordt (niet-gebruik). Dat is een belangrijk aandachtspunt en een focuspunt voor 2023. Eén van de manieren waarop we hierop willen inzetten is via de inzet van ervaringsdeskundigen en de tool 'Voorzieningenwijzer'. Daarnaast zorgen voor een goede verspreiding van de regelingen door het gericht op naam sturen, via lokale huis-aan-huis bladen en social media.

Er is een divers 'aanbod' van regelingen en subsidies voor inwoners die van weinig geld moeten leven en/of schulden hebben. We willen kijken of we ons armoede/minima beleid eenvoudiger en meer vraaggericht (maatwerk) kunnen inrichten, bijvoorbeeld door het introduceren van een Meedoen-pas. De Meedoen-pas is een vervoerspas van Arriva die we vergoeden voor statushouders, zodat zij met het openbaar vervoer kunnen reizen naar bijv. taallessen en participatie activiteiten.

2.7 Maatschappelijk effect D – Mensen maken indien nodig gebruik van het aanwezige vangnet: cijfers

Doel D1 Mensen zijn op de hoogte en kennen de wegen.
Zie Maatschappelijk effect HK doel 8 voor resultaten uit de Burgerpeiling 2022.

Doel D2 Mensen maken er gebruik van.

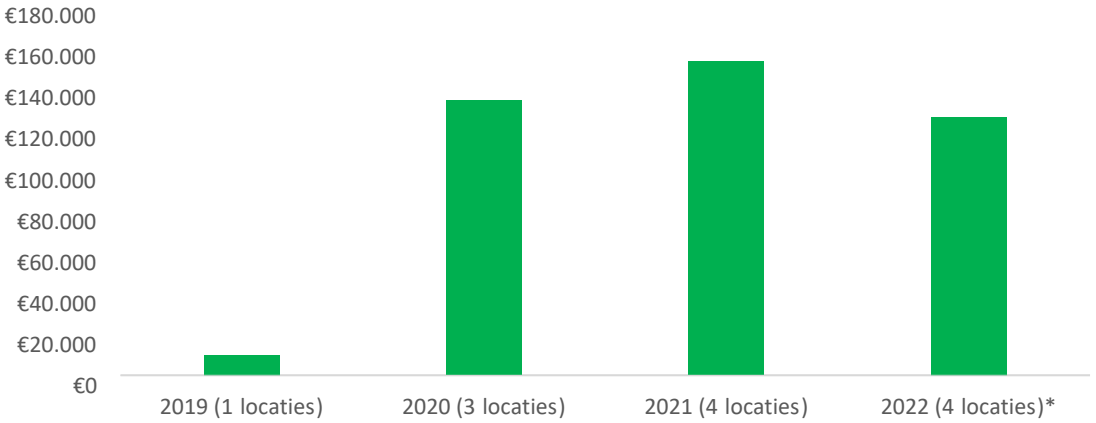
Tabel 7	*2019*	*2020*	*2021*[12]	*2022 (peildatum 31-12-2022)*
Aantal inwoners met een Wmo voorziening[13]	445	447	453	434
Uitgaven voor huishoudelijke hulp	€ 1.886.000	€ 2.022.000	€ 2.343.000	€ 2.400.000
Aantal inwoners (unieke cliënten) met een voorziening voor huishoudelijke hulp	763	853	911[14]	773[15]
Uitgaven voor begeleiding (individueel en groep)	€ 3.707.000	€ 3.037.000[16]	€ 2.485.000[17]	€ 2.075.000
Aantal inwoners (unieke cliënten) met een voorziening voor begeleiding			335	296
Uitgaven voor hulpmiddelen[18]	€ 173.000	€ 281.000	€ 339.000	€ 316.000
Aantal unieke cliënten met een nieuwe indicatie voor hulpmiddel	45	47	67	49
Uitgaven Wmo taxivervoer	€ 887.000	€ 903.000	€ 840.000	€ 700.000

[12] Dit is op basis van het declaratiegedrag van zorgaanbieders.
[13] Het gaat om individuele voorzieningen (zorg in natura) op grond van de Wmo. Dit is begeleiding, dagbesteding/groepsbegeleiding, vervoer, kortdurend verblijf en persoonlijke verzorging.
[14] Het gaat hier om het aantal unieke cliënten over het gehele jaar
[15] Aantal unieke cliënten op peildatum 31-12-2022
[16] Het lagere bedrag in 2020 komt onder meer door voorschot en afrekening MOVO van € 175.000.
[17] Er is een positieve afrekening Beschermd Wonen 2021 (€ 301.095), daar was in de begroting geen rekening mee gehouden. Daarnaast nog een positieve afrekening MOVO 2021 (€ 70.000), daar is wel rekening mee gehouden in de begroting. Zie ook hoofdstuk kosten zorg en ondersteuning
[18] Dit betreft uitgaven voor uitstaande hulpmiddelen (onderhoudskosten per maand) en uitgaven voor hulpmiddelen buiten de standaard overeenkomst (maatwerk hulpmiddelen).

Aantal inwoners (unieke cliënten) met een voorziening voor taxivervoer			976	988

We kennen inmiddels 4 locaties waar, met ondersteuning van de gemeente, indicatie vrije dagbesteding wordt georganiseerd. In Oldeberkoop kennen we Wel-zijn op dorpse schaal, hier vangen dorpsbewoners 2 dagen in de week rond de 40-45 inwoners op. In Haulerwijk is De Buurthaven, hier komen rond de 25 bezoekers één ochtend, gesprekken over uitbreiding zijn gaande. In Appelscha is de dorpskamer, het aantal bezoekers fluctueert. Met Liante worden er gesprekken gevoerd over het inrichten van de indicatievrije dagbesteding. En in Stellinghaven Oosterwolde gaan inwoners met dementie naar dagbesteding zonder indicatie. Hier worden 2 dagen in de week rond de 14 unieke bezoekers vanuit de Wmo opgevangen en 8 vanuit de Wet Langdurige zorg. In de volgende monitor kunnen we een update geven over het aantal gebruikers van indicatievrije dagbesteding. Deze cijfers worden medio 2023 bekendgemaakt.

Figuur 6 Het totaal volume aan gemeentelijke uitgaven voor informele dagbesteding in de dorpen[19]

Het verschil in uitgaven met voorgaande jaren heeft te maken met de uitgaven aan ZuidOostZorg. ZuidOostZorg heeft voorgesteld het verschil tussen subsidie en de te verwachte kosten van 2021 door te zetten 2022. Dat betekent dat wij in 2022 in plaats van € 87.500 nu € 59.500 uit hebben gegeven.

[19] Het gaat om activiteiten voor oudere mensen die (nog) geen indicatie voor dagbesteding hebben/kunnen krijgen, maar die ter voorkoming van eenzaamheid en/of overbelasting van mantelzorgers wel baat hebben bij een of meer dagdelen ontmoeting en begeleide activiteiten. Het bedrag voor geheel 2022 is € 125.355, waarvan € 31.133 voor Welzijn op Dorpse Schaal (Oldeberkoop), € 24.722 voor Liante (Oosterwolde), € 59.500 voor ZuidOostZorg en € 10.000 voor de Buurthaven (Haulerwijk). Haulerwijk is in 2021 gestart. De Buurtkamer Appelscha heeft in 022 geen subsidie ontvangen maar is dat voor 2023 wel van plan.

Doel D3 Mensen vinden tijdig ondersteuning bij (financiële) problemen.

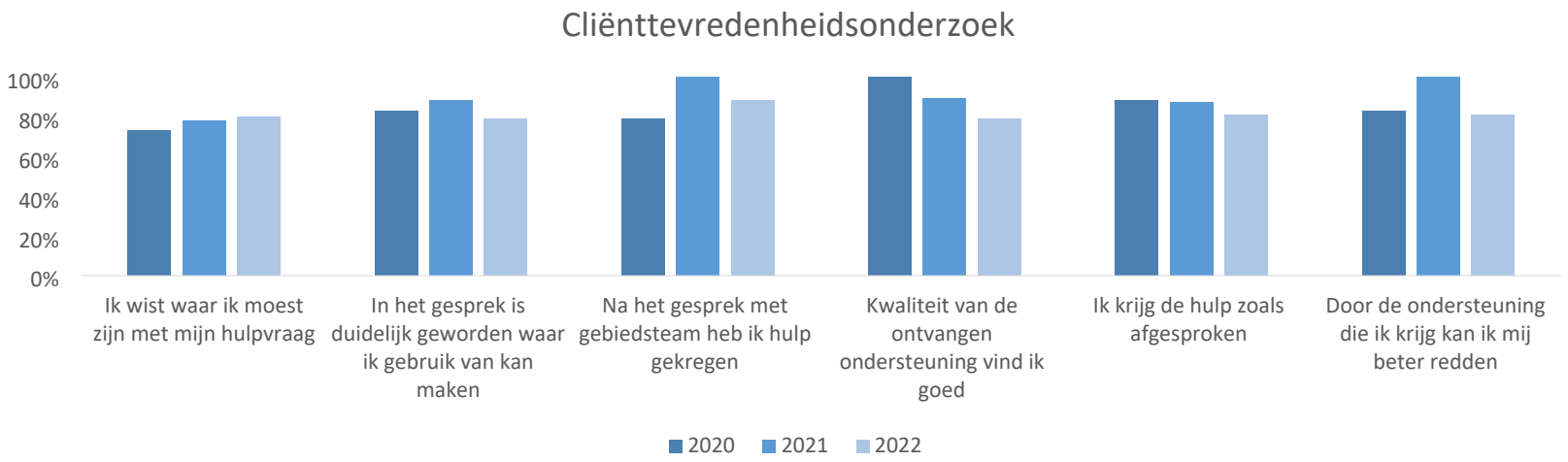
Zie doel C8.

Doel D4 Mensen zijn tevreden over de ondersteuning.

Figuur 7 Cliënttevredenheidsonderzoek gebiedsteam

Aantal respondenten 2022: 48

2.8 Maatschappelijk effect D – Mensen maken indien nodig gebruik van het aanwezige vangnet: analyse

Wat gaat goed?

Ondanks (landelijke) personeelstekorten in de zorg konden inwoners toch zonder (wezenlijke) wachtlijsten in 2022 een beroep doen op Wmo voorzieningen zoals dagbesteding, begeleiding, vervoer en hulp bij het huishouden. De uitgaven voor dagbesteding vertonen een dalende lijn doordat we sinds 2020 inzetten op normalisering; van zware naar lichte zorg. Daardoor ontvangen minder inwoners de dure 'plus variant' van dagbesteding en begeleiding maar de gewone variant zonder dat er geluiden komen dat deze afschaling ten koste gaat van de ondersteuning.

Voor Wel-zijn op dorpse schaal Oldeberkoop geldt dat van de 40-45 deelnemers er zo'n 5 normaliter een beschikking dagbesteding zouden ontvangen. Voor ZuidOostZorg kunnen we een inschatting van de besparing maken; alle deelnemers hebben een gevorderde vorm van dementie. Hier hadden we normaal gesproken individuele beschikkingen voor afgegeven; nu wordt het betaald uit de lumpsum. Daarmee zijn we goedkoper uit en bereiken we meer deelnemers. Daarnaast draagt de dagbesteding zonder indicatie voor inwoners met dementie direct bij aan langer thuis wonen, zo blijkt uit interviews van ZuidOostZorg eerder dit jaar.

De relatie tussen besparing van uitgaven op individuele dagbesteding door inzet van dagbesteding zonder indicatie is lastig te maken; voor De Buurthaven is niet bepaald of deelnemers een individuele beschikking zouden ontvangen als ze daar niet heen zouden gaan en voor de dorpskamer Appelscha ook niet. Zij komen daar voor de sociale contacten en de gezelligheid.

Wat zijn aandachtspunten en hoe anticiperen we daar op?

De beweging om langer thuis te blijven wonen, het beperken van de intramurale capaciteit (in combinatie met een tekort aan zorgpersoneel en geschikte woningen) zijn overkoepelende vraagstukken voor nu en in de toekomst. Dit kan niet door één partij alleen worden opgelost. Door domein overstijgende samenwerking proberen we deze vraagstukken gezamenlijk aan te pakken.

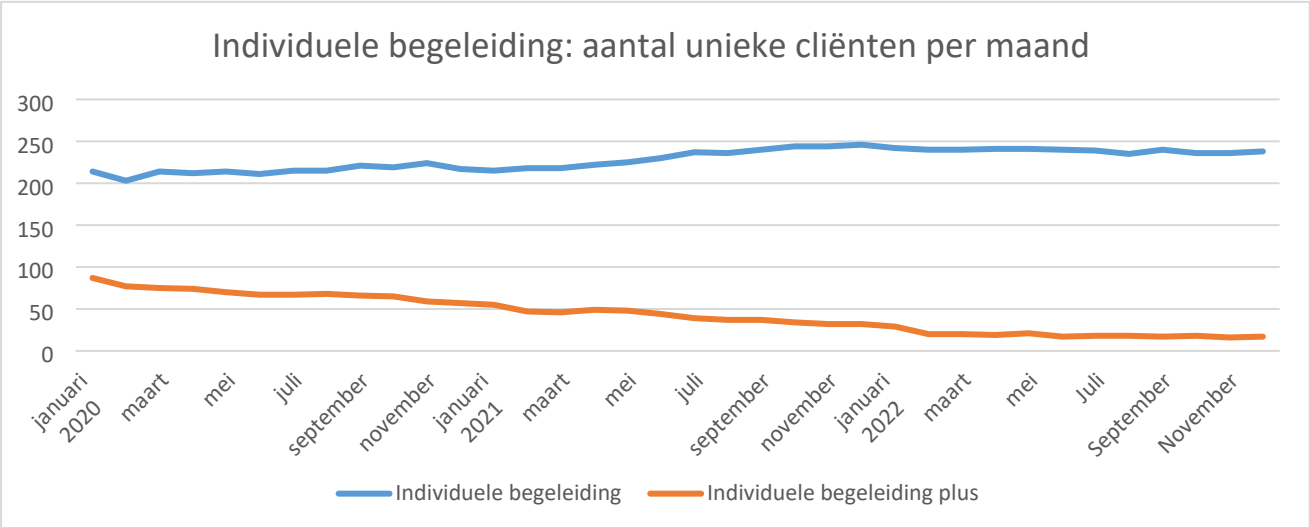
- In 2022 zagen we toenemende uitgaven voor hulpmiddelen. De aantallen gebruikers hulp bij het huishouden zijn gestegen maar de uitgaven stabiliseren. Dit komt voornamelijk door lagere inzet van hulp in de vakantieperiode. En soms de iets latere start van de hulp. Vanaf 2025 wordt verwacht dat de eigen bijdrage voor hulp bij het huishouden weer inkomensafhankelijk wordt. Daarmee hebben we opnieuw een belangrijk sturingsinstrument in handen.
- We gebruiken een landelijke rekentool om de verwachte stijging te berekenen. 'Aan de poort' leggen we de nadruk op eigen kracht waar dat kan. En zijn we een onderzoek gestart om inwoners via Powerful Ageing letterlijk meer in eigen kracht te zetten voordat het tot een

- toekenning komt. Dit niet vanuit het oogpunt om te bezuinigen maar om inwoners zelf weer actief te maken. Daarna wordt gekeken of de inzet van in de vorm van huishoudelijke hulp nodig is.
- Wat Wmo begeleiding betreft is het aantal deelnemers redelijk stabiel alleen zijn de uitgaven gedaald doordat we een beweging van zware naar lichte zorg ingezet hebben. Dit blijven we doen.
- Voor vervoer gaan we voorzichtig weer richting de uitgaven zoals dat voor corona het geval was.
- We zien per saldo een onderschrijding van het Wmo-budget.
- We zien een positieve ontwikkeling in het aantal dorpen waar indicatievrije dagbesteding bestaat.
- Verwachting is dat de vraag naar andere vormen van Wmo-ondersteuning in de komende jaren verder gaat stijgen. Oorzaken liggen in de extramuralisering, de dubbele vergrijzing en (daardoor) de toename van dementie. Door de toename van het aantal inwoners met dementie verwachten we in de toekomst vooral een grotere druk op Wmo dagbesteding. De uitgaven nemen daarnaast sowieso toe door prijsstijgingen en CAO-ontwikkelingen.
- Inzicht krijgen in het profiel van de bezoekers indicatievrije dagbesteding; dit kan door in overleg met de initiatiefnemers te kijken naar wat er in de jaarlijkse verantwoording wordt opgenomen.

Financiële stand van zaken werkdeel Wmo

Hulpmiddelen: nadeel € 51.000
Begeleiding: voordeel € 123.000

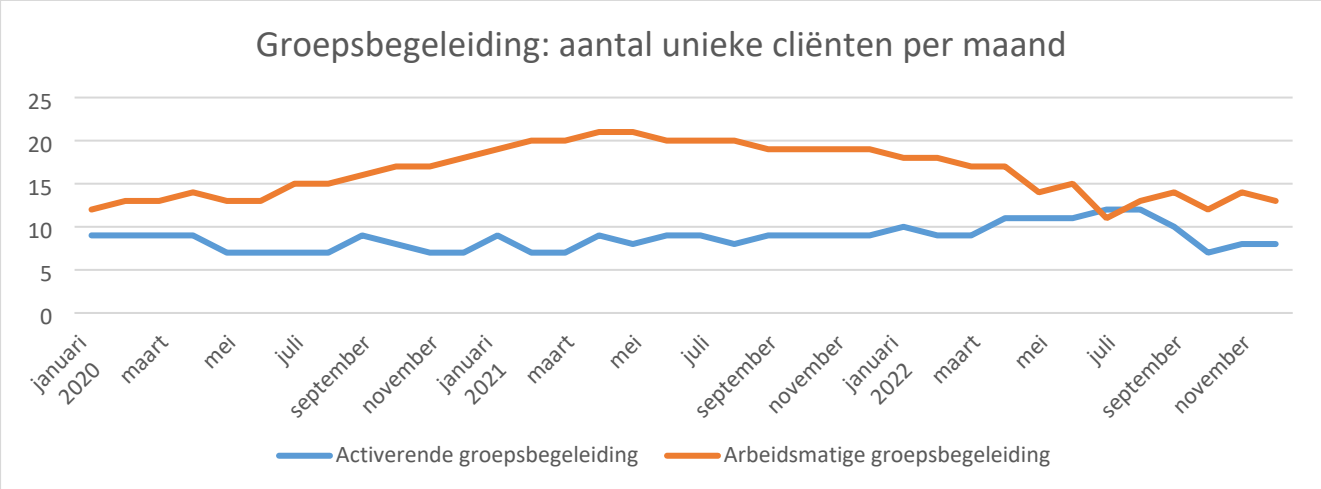
Voor 2022 was de verwachting dat we een toename van het aantal inwoners dat gebruik maakt van de Wmo zouden gaan zien. We geven hier een inkijkje in het verloop van het aantal unieke cliënten per Wmo product voor begeleiding.

Sinds de invoering van de **individuele begeleiding** en de (duurdere) **individuele begeleiding plus**[20] zien we een verschuiving van het aantal unieke cliënten tussen de 2 producten. Waar er in januari 2020 nog 87 cliënten met een indicatie voor individuele begeleiding plus waren is dat aantal in 2022 gedaald naar gemiddeld slechts **19**. Tegelijkertijd zien we dat het aantal cliënten met de standaard individuele begeleiding iets is gestegen. In januari 2020 waren dat er 214 en in december 2022 234.

2022: uitgaven individuele begeleiding: € 1.122.000
2022: uitgaven individuele begeleiding plus: € 166.800

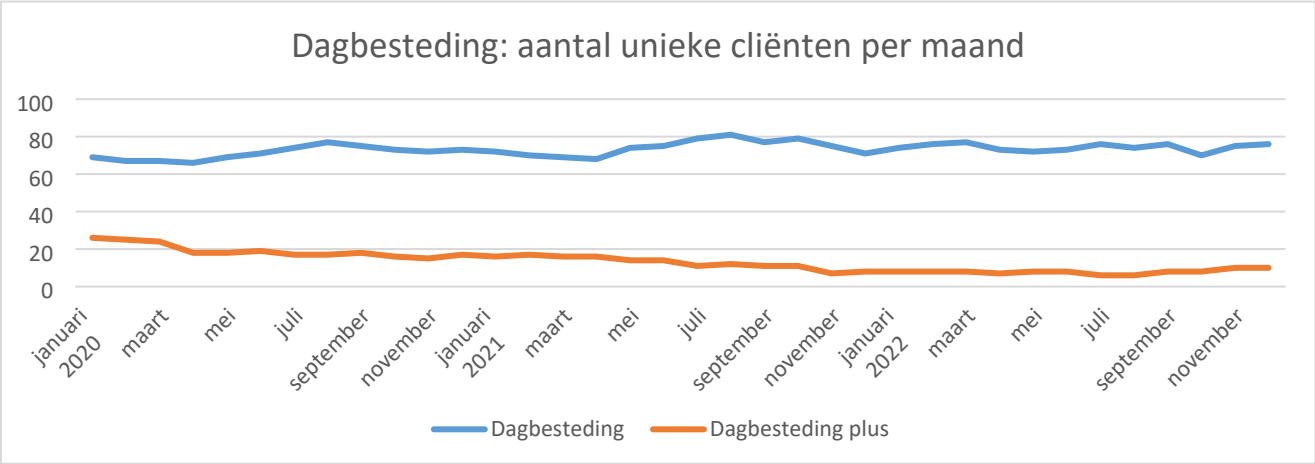
[20] Dit uurtarief ligt hoger t.o.v. individuele begeleiding vanwege de cliëntkenmerken (zwaar probleemgedrag en/of ernstige problemen met denken en waarnemen).

Voor de **arbeidsmatige groepsbegeleiding**[21] zien we in 2022 een afname in het aantal unieke cliënten terwijl aantallen bij de **activerende groepsbegeleiding**[22] juist iets oploopt. De afname zou als positief gezien kunnen worden en kan er op duiden dat er cliënten zijn uitgestroomd naar een opleiding of beschut werk.

2022: uitgaven activerende groepsbegeleiding: *€ 86.400*
2022: uitgaven arbeidsmatige groepsbegeleiding: *€ 107.900*

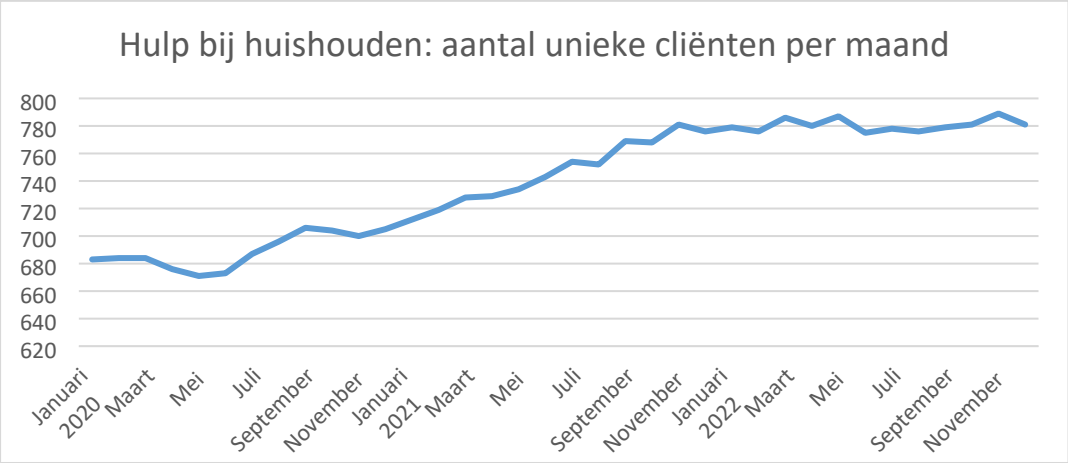
[21] Arbeidsmatige groepsbegeleiding: is bedoeld voor die doelgroep die beperkt in staat is om zelfstandig een besteding van de dag in te vullen. Deze doelgroep kan met aansturing nuttige werkzaamheden voor de maatschappij verrichten in een veilige omgeving
[22] Activerende groepsbegeleiding: richt zich op het overdragen of aanleren van kennis en/of vaardigheden gericht op zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van de cliënt

Het aantal unieke cliënten met **dagbesteding** is sinds de start van de meting (januari 2020) stabiel gebleven en schommelt vanaf dat moment tussen de 65 en 80 cliënten met een indicatie.

Het aantal unieke cliënten met een indicatie voor **dagbesteding plus** is sinds 2020 afgenomen en blijft in 2022 stabiel met gemiddeld 9 cliënten.

2022: uitgaven dagbesteding:	*€ 418.550*
2022: uitgaven dagbesteding plus:	*€ 110.860*

Voordeel € 190.000

Voor 2022 hebben we rekening gehouden met een stijging van het aantal cliënten en de kosten voor **hulp bij het huishouden**. De kosten zijn niet zo hard gestegen omdat er sprake is geweest van personeelstekorten waardoor hulp pas later kon worden opgestart en er in de vakantieperiodes (geen of) minder hulp is ingezet. We hebben daarom een voordeel van € 190.000 in de kosten. In 2023 houden we de ontwikkeling van de maandelijkse uitgaven nauwlettend in de gaten.

2022: uitgaven hulp bij het huishouden: *€ 2.400.000*

Hulpmiddelen:
nadeel € 51.000

Er zijn in 2022 meer hulpmiddelen verstrekt dan verwacht. Dat betekent ook hogere lasten voor onderhoud van de hulpmiddelen. Naast de kosten voor deze hulpmiddelen hebben we kosten gehad in de vorm van verrekening van hulpmiddelen met andere gemeenten vanwege bijvoorbeeld verhuizingen van inwoners. Dit betrof in 2022 € 30.000.

Beschermd wonen:
Voordeel € 450.000

Vanuit de centrumgemeente Leeuwarden hebben we een afrekening beschermd wonen ontvangen. Hier hadden we geen rekening mee gehouden.
Op 1 januari 2021 is een grote groep overgestapt naar de Wlz en er is een groep geleidelijk in 2021 van BW naar de Wlz gegaan. Er waren landelijk en ook in Friesland al meer cliënten overgegaan naar de Wlz dan was voorzien. Ook in 2022 was er sprake van een verhoogde aanvraagstroom en toelating tot de WLZ. In Friesland hadden we op 1 januari 2022 590 geïndiceerde bewoners. Op 31 december 2022 waren dit er nog 540.

Hoofdstuk 3 - Samenleven

In 2020 en 2022 is onder de inwoners een Burgerpeiling gehouden, waarin veel vragen werden gesteld die informatie geven over de stand van zaken bij de *Opgave Samenleven*. Hieronder presenteren we per beoogd maatschappelijk effect de relevante Burgerpeilingresultaten, aangevuld met een duiding van de cijfers en hier en daar met informatie uit andere bronnen. Als u verder wilt inzoomen op de resultaten van de Burgerpeiling (er zijn verdiepingsvragen gesteld en er zijn mogelijkheden om de resultaten per vraag te filteren op bv dorp, inkomensgroep of leeftijdsgroep) bekijk dan de rapportage of het online dashboard op Burgerpeiling | Gemeente Ooststellingwerf

3.1 Maatschappelijk effect E – Mensen voelen zich verbonden: cijfers

Indicator E1: Mensen vinden het prettig om in hun buurt te wonen

Burgerpeiling vraag/stelling	*2020*	*2022*
Ik voel me veilig in mijn dorp	(andere vraagstelling en daardoor niet vergelijkbaar met 2022)	Ja **83%** Neutraal **14%** Nee **2%**

Indicator E2: Mensen voelen zich betrokken bij anderen in hun gemeenschap

Burgerpeiling vraag/stelling	*2020*	*2022*
Heeft u contact met mensen die in uw dorp wonen?	(anders uitgevraagd en daardoor niet vergelijkbaar met 2022)	Ja, met sommigen of de meesten **74%** Nee, weinig of met (bijna) niemand **27%**
Heeft u behoefte aan meer contact met mensen in uw dorp?	Niet uitgevraagd	Ja, regelmatig **5%** Ja, soms **33%** Nee **62%**

Indicator E3: Mensen voelen zich niet gediscrimineerd of buitengesloten

Burgerpeiling vraag/stelling	*2020*	*2022*
Ik heb weleens last van discriminatie (oneerlijk behandeld te worden)	4%	**7%**
Ik heb weleens last van het gevoel 'er niet bij te horen'? (buitengesloten voelen)	13%	**16%**
In mijn omgeving worden mensen geaccepteerd ongeacht hun geloof, afkomst of seksuele voorkeur	(helemaal) eens 77%	(helemaal) eens **75%**

- Opgesplitst naar inkomensgroep:

Burgerpeiling vraag/stelling	*2022 totaal*	*Laag inkomen*	*Midden inkomen*	*Hoog inkomen*
Ik heb weleens last van discriminatie (oneerlijk behandeld te worden)	**7%**	**12%**	**4%**	**3%**
Ik heb weleens last van het gevoel 'er niet bij te horen'? (buitengesloten voelen)	**16%**	**22%**	**13%**	**12%**
In mijn omgeving worden mensen geaccepteerd ongeacht hun geloof, afkomst of seksuele voorkeur	**75%**	**70%**	**76%**	**85%**

Indicator E4: Mensen ervaren minder eenzaamheid

Burgerpeiling vraag/stelling	*2020*	*2022*
Hoe vaak voelt u zich eenzaam?	Vaak 3% Soms 18%	Vaak **3%** Soms **18%**

- Opgesplitst naar inkomensgroep:

Burgerpeiling vraag/stelling	*2022* *totaal*	*Laag inkomen*	*Midden inkomen*	*Hoog inkomen*
Hoe vaak voelt u zich eenzaam?	Vaak **3%** Soms **18%**	**7%** **25%**	**1%** **17%**	**1%** **10%**

- Opgesplitst naar leeftijdscategorie:

Burgerpeiling vraag/stelling	*2022 totaal*	*18 t/m 35 j*	*36t/m 55j*	*56 t/m 70 j*	*>70 j*
Hoe vaak voelt u zich eenzaam?	Vaak **3%** Soms **18%**	**6%** **21%**	**3%** **21%**	**3%** **16%**	**2%** **13%**

3.2 Maatschappelijk effect E – Mensen voelen zich verbonden: analyse

Wat gaat goed?

De meeste mensen voelen zich veilig in hun dorp en verreweg de meeste mensen hebben contact met anderen in het dorp: 18% met veel mensen in het dorp, 56% met enkele dorpsgenoten.
Het aantal inwoners dat zich soms of vaak eenzaam voelt is gelijk gebleven.

Wat zijn aandachtspunten en hoe anticiperen we daar op?

Eenzaamheid

Voor het effect 'Mensen voelen zich verbonden' is tot nu toe met name ingezoomd op tegengaan van eenzaamheid. Er is geïnvesteerd in professionalisering in het gebiedsteam wat betreft eenzaamheids-problematiek.

- De gemeente subsidieert VraagElkaar om inwoners, die daaraan behoefte hebben 1 op 1 met elkaar in contact te brengen op basis van gedeelde interesses en coacht hen waar nodig bij het aangaan van contacten. Door haar activiteiten maakt VraagElkaar eenzaamheid bespreekbaar in de Mienskip.
- Dorpen of wijken die (bv n.a.v. de burgerpeilingresultaten) meer willen gaan doen aan de onderlinge verbondenheid in het dorp of aan bestrijding van eenzaamheid kunnen rekenen op de steun van de gemeente.
- Jonge mensen (18-35j) en mensen met een laag inkomen, vooral als zij niet (kunnen) deelnemen aan werk, voelen zich vaker eenzaam. Dit zijn duidelijke aandachtspunten voor de komen de jaren.

Inclusie
In vergelijk met de Burgerpeiling 0-meting in 2020 geven meer mensen aan weleens last te hebben van discriminatie (7%) of het gevoel er niet bij te horen (16%). Het Fries discriminatiemeldpunt Tumba meldt al een paar jaar een stijging van het aantal meldingen van discriminatie. Mensen ervaren ook dat er wat minder tolerantie is t.a.v. geloof, afkomst of seksuele voorkeur (Burgerpeiling van 77% in 2020 naar 75% nu). Mensen met een laag inkomen hebben significant vaker het gevoel er niet bij te horen of te worden gediscrimineerd.

Uit onderzoek van dit jaar door Planbureau Fryslân blijkt dat de meeste Friezen positief denken over diversiteit en inclusie. Leden van 'minderheidsgroepen' zijn minder optimistisch, zij ervaren ongelijke kansen en hebben wel eens te maken met uitsluiting en discriminatie en agressie. Per 1 februari is een nieuwe 'beleidsmedewerker inclusie' gestart. Zij gaat zich inzetten voor de inclusie-agenda en antidiscriminatiebeleid.

3.3 Maatschappelijk effect F – Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar: cijfers

Indicator F1: Mensen helpen elkaar

Burgerpeiling vraag/stelling	*2020*	*2022*
Heeft u het afgelopen jaar tijd besteed aan hulp en aandacht aan buren die dit nodig hebben?	Ja, 55%	Ja, **52%**
Bent u bereid uw buren te helpen?	Jazeker 52% Ja, maar hangt af van wat ik moet doen 43% Nee 5%	Jazeker **56%** Ja, maar hangt af van wat ik moet doen **40%** Nee **4%**

Indicator F2: Mensen pakken gezamenlijk sociale en maatschappelijke vraagstukken op

Over deze indicator is geen vraag gesteld in de Burgerpeiling.
De opbouwwerkers hebben in 2022 15 initiatieven van inwoners ondersteund. Hierbij waren 110 actieve inwoners betrokken.
In 2022 vroegen dertien Initiatieven subsidie aan bij Het Fonds, waarvan er tien binnen de regeling pasten en zijn gesubsidieerd. Er was 145.000 euro subsidiegeld beschikbaar.
In Haulerwijk en Appelscha namen inwoners het initiatief tot een ‘Bloeizone’, een project gericht op gezond oud worden.

Indicator F3: Mensen ervaren ruimte om ideeën/initiatieven te ontwikkelen

Burgerpeiling vraag/stelling	*2020*	*2022*
Ik krijg ruimte om ideeën te bedenken en ontwikkelen voor mijn dorp	(helemaal) eens 32%	(helemaal) eens **28%**

3.4 Maatschappelijk effect F – Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar: analyse

Wat gaat goed?

- 96% van de inwoners is bereid om hun buren te helpen, 56% helpt onvoorwaardelijk en voor 40% hangt het af van wat voor hulp nodig is. Onderlinge hulp wordt, met de toenemende vergrijzing, langer thuis wonen en minder beschikbare professionele hulp, steeds belangrijker. Dat de inwoners van Ooststellingwerf zo voor elkaar klaar staan is bemoedigend.
- Het opbouwwerk ondersteund diverse projecten waarmee ideeën van inwoners, om de leefbaarheid in de dorpen te vergroten, verder worden gebracht.
- Ook uit de subsidieaanvragen bij Het Fonds blijkt dat inwoners initiatieven nemen die een positieve invloed hebben op de leefbaarheid . In 2022 werd de periode 2018-2021 van Het Fonds geëvalueerd. In die periode werden 75 van de 104 aanvragen gesubsidieerd voor in totaal 781.470 euro. Initiatieven haalden daarnaast 1.267.773 euro aan cofinanciering naar Ooststellingwerf.

Wat zijn aandachtspunten en hoe anticiperen we daar op?

- Het groeiende belang van informele onderlinge hulp is een aandachtspunt in gesprek met de dorpen.
- Het percentage inwoners dat ‘(helemaal) eens’ antwoordt op de stelling ‘Ik krijg ruimte om ideeën te bedenken en ontwikkelen voor mijn dorp’ is gedaald van 32% naar 28%. De verschillen tussen de dorpen zijn groot, de percentages fluctueren van 15% in Oosterwolde tot 60% in Langedijke en Makkinga. In Oosterwolde, Haulerwijk en Appelscha zijn de percentages onder het gemiddelde. In deze drie grootste dorpen wordt extra geïnvesteerd ihkv het programma ‘aandachtsgebieden’ en door opbouwwerkers en dorpencoördinatoren om initiatieven van inwoners verder te helpen.

3.5 Maatschappelijk effect G – Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sport infrastructuur: cijfers

Indicator G1: Mensen zijn tevreden met het aanbod aan sociale, culturele en sport activiteiten

Burgerpeiling vraag/stelling	*2020*	*2022*
Percentage inwoners dat vindt dat er voldoende activiteiten zijn in hun omgeving	Sport 55% Cultuur 33%	Sport **61%** Cultuur **37%**
Percentage inwoners dat aangeeft mee te doen aan sociale, culturele en/of sport- of beweegactiviteiten in de omgeving.	Sport/bewegen 38% Cultureel 36% Sociaal 49%	Sport/bewegen **41%** Cultureel **40%** Sociaal **54%**

Indicator G2: Mensen zijn op de hoogte van het sociale, culturele en sport aanbod

Burgerpeiling vraag/stelling	*2020*	*2022*
Percentage inwoners dat weet welke activiteiten er zijn in hun dorp	60%	**64%**

Indicator G3: Mensen hebben toegang tot de sociale, culturele en sport infrastructuur

Burgerpeiling vraag/stelling	*2020*	*2022*
Percentage inwoners dat aangeeft dat bepaalde zaken een beetje of veel invloed hebben op hun leven	Lichamelijke gezondheid 36% Niet genoeg geld 18% Geestelijke gezondheid 17%	Lichamelijke gezondheid **38%** Niet genoeg geld **23%** Geestelijke gezondheid **21%**

- Opgesplitst naar inkomenscategorie:

Burgerpeiling vraag/stelling	*2022 totaal*	*Laag inkomen*	*Midden inkomen*	*Hoog inkomen*
Percentage inwoners dat aangeeft dat onderstaande zaken een beetje of veel invloed hebben op hun leven :				
Minder goede lichamelijke gezondheid	**38%**	**49%**	**39%**	**24%**
Niet genoeg geld hebben	**23%**	**39%**	**18%**	**10%**
Minder goede geestelijke gezondheid	**21%**	**30%**	**18%**	**12%**

Indicator G4: Mensen zijn tevreden over de ontmoetingsplekken in hun omgeving

Burgerpeiling vraag/stelling	*2020*	*2022*
Percentage inwoners dat aangeeft dat er voldoende mogelijkheden zijn om andere mensen te ontmoeten	49%	**57%**

Indicator G5: Mensen zetten zich als vrijwilliger in voor activiteiten, verenigingen en organisaties

Burgerpeiling vraag/stelling	*2020*	*2022*
Percentage inwoners dat vrijwilligerswerk doet	33%	**37%**

3.6 Maatschappelijk effect G – Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sport infrastructuur: analyse

Wat gaat goed?

- De tevredenheid van inwoners over het aanbod van culturele- en sport/beweegactiviteiten is licht gestegen. Vooral het sport- en beweegaanbod wordt als voldoende ervaren (61%).
- Meer inwoners zijn deel gaan nemen aan activiteiten in hun omgeving.
- Nieuw is het Buurtsport leefstijltraject. Mensen die fitter en gezonder willen worden, krijgen 6 weken gratis ondersteuning. Na het traject blijven veel deelnemers deelnemen aan reguliere sportieve activiteiten.
- Ook zijn inwoners wat meer op de hoogte van wat er te doen is. De investeringen in de sport/beweeg-website www.beweegplein.nl en activiteitenagenda www.uutgaon.nl hebben hier mogelijk aan bijgedragen.
- De tevredenheid over mogelijkheden om andere mensen te ontmoeten is ook gestegen. Bijvoorbeeld dorpshuizen en dorpskamers en laagdrempelige inloopactiviteiten dragen hier aan bij.
- Het percentage inwoners dat vrijwilligerswerk doet is gestegen van 33% naar 37%. Vrijwilligers dragen belangrijk bij aan bloeiende verenigingen en leefbaarheid in de dorpen.

Wat zijn aandachtspunten en hoe anticiperen we daar op?

- Een groeiende groep mensen geeft aan dat zij weleens belemmeringen ervaren in hun dagelijks leven en dus ook bij deelname aan het maatschappelijk leven. Met name minder financiële middelen en slechtere gezondheid beperken mensen. Dit zijn aandachtspunten voor álle beleidsontwikkeling en -uitvoering op het gebied van ‘Samenleven’. In de DOE-agenda ‘Meedoen aan het maatschappelijk leven’ staan bijvoorbeeld maatregelen om mensen met minder financiële middelen te ondersteunen. Via de DOE-agenda’s ‘Positieve gezondheid’ en ‘Gezond en gelukkig ouder worden’ versterken we gezondheidsvaardigheden en ‘zo veel mogelijk mee blijven doen’, ondanks beperkingen.
- Jongere inwoners (18-35j) geven aan geschikte activiteiten en uitgaansmogelijkheden te missen. Deze info geven we mee aan de verenigingen en organisaties die activiteiten organiseren.
- Vrijwilligerswerk blijft ontzettend belangrijk voor de leefbaarheid in de dorpen, daarom werken we aan betere ondersteuning van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.

Financiële stand van zaken werkdeel Samenleven

(Sport)accommodaties, voordeel € 69.000
De lagere lasten komen voornamelijk doordat er nog geen kapitaallasten zijn voor het DoarpsSintrum Donkerbroek.

Maatschappelijke opvang, voordeel € 363.000
We hebben een voordeel van € 363.000 voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Een deel van dit voordeel komt als nadeel terug in programma 6, er staan lasten inhuur personeel tegenover. Deels zijn de lasten ook lager geweest dan de vergoeding, bijvoorbeeld de uitvoeringslasten voor het verstrekken van de uitkeringen. Per saldo is het voordeel € 254.000

Hoofdstuk 4 - Gezondheid

4.1 Maatschappelijk effect HK – Positieve gezondheid en gezonde leefomgeving: cijfers

Doel HK1 Inwoners, organisaties en ondernemers voelen zich gesteund om initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan de positieve gezondheid van inwoners.

Het **aantal initiatieven van onderop dat bijdraagt aan positieve gezondheid** neemt toe. In Haulerwijk en Appelscha wordt bijvoorbeeld gewerkt aan het realiseren van bloeizones. Er zijn vele andere initiatieven zoals bijvoorbeeld ´de kleine boerderij´ in Oosterwolde, ´Welzijn op dorpse schaal´ in Oldeberkoop en het project ´de stelling neemt stelling voor groen´ in Makkinga. We brengen een aantal daarvan in beeld in een magazine Positieve Gezondheid. Daarmee steunen en waarderen we initiatiefnemers en hopen we inspiratie en kennisdeling te stimuleren.

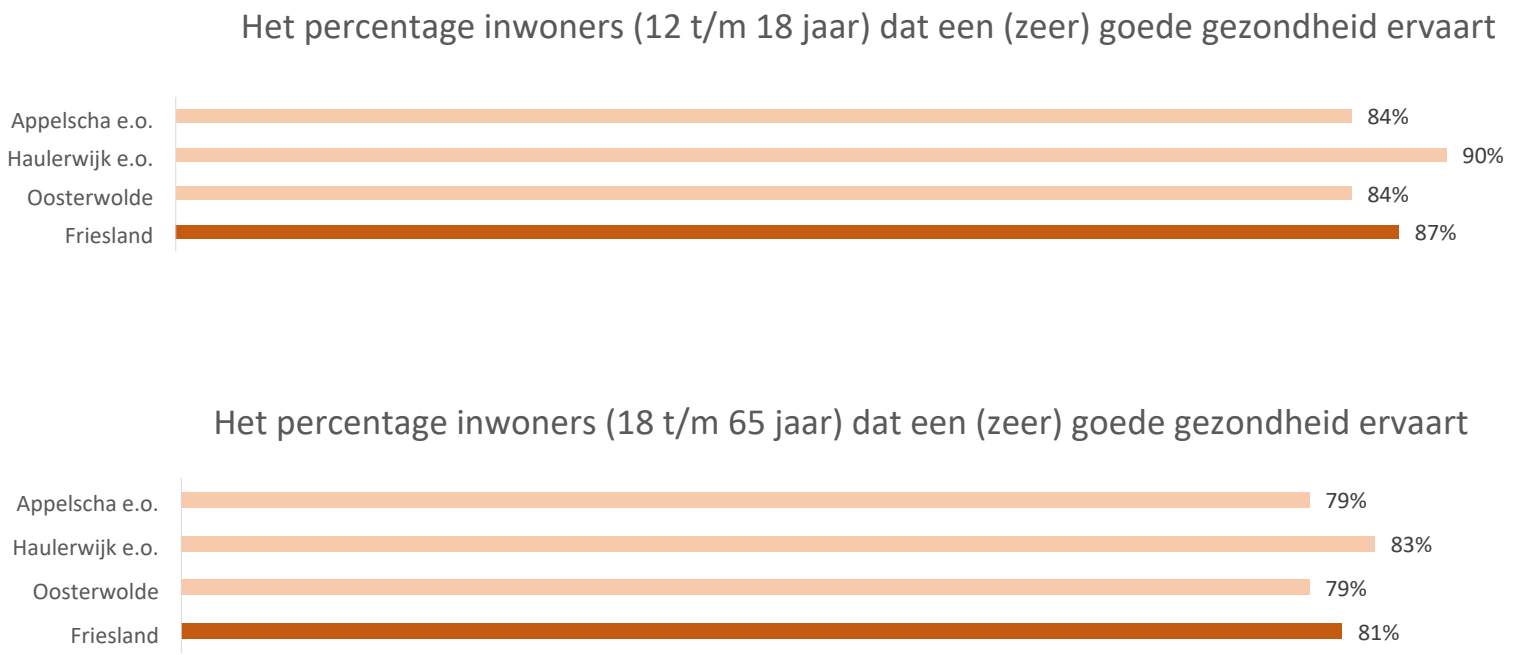
- 28% van de inwoners is het (helemaal) eens met de stelling '*Ik krijg ruimte om ideeën te bedenken en te ontwikkelen voor mijn dorp'* (Burgerpeiling 2022). In 2020 lag het percentage (helemaal) eens op 32%.
- Veel mensen reageren neutraal op deze stelling (41%), 10% is het (helemaal) oneens met de stelling en 21% weet het niet.
- Het relatief lage percentage van 28% wordt veroorzaakt door negatieve uitschieters in Appelscha (22%) en Oosterwolde (15%). De andere dorpen zitten op (veel) hogere percentages.

Doel HK2 De professionals van de gemeente hebben de informatie en de mogelijkheden om bij te dragen aan een duurzame verbetering van de positieve gezondheid van inwoners.

- In de gemeentelijke organisatie **trainen we medewerkers** in het gedachtengoed positieve gezondheid.
- **We bieden inwoners mogelijkheden om hun positieve gezondheid duurzaam te verbeteren**. Denk aan het 6-weken programma van Scala (buurtsport). In 2021 deden hier ruim 30 inwoners aan mee. Een groot percentage hiervan blijft duurzaam bewegen bij reguliere sportaanbieders.
- Scala meet het gebruik van de QR-codes die zijn te scannen bij diverse speelveldjes en sporttoestellen. Tijdens de lockdown zijn die soms wel 100x per week gescand. In mei ontvangen wij de recente metingen van het aantal scans in 2022.
- De HANNN (Healthy Aging Network Noord Nederland) heeft met de **Gezonde Huiskamer**, in de vorm van een bus, de afgelopen periode alle dorpen in onze gemeente bezocht. De inwoners konden daar gratis de leefstijlcheck laten doen. **900 inwoners** hebben een leefstijl check gedaan. Elke organisatie, stichting, bedrijf, zzp'er, sport- en buurtverenging die iets doet op het gebied van gezondheid kon een aanbod doen.

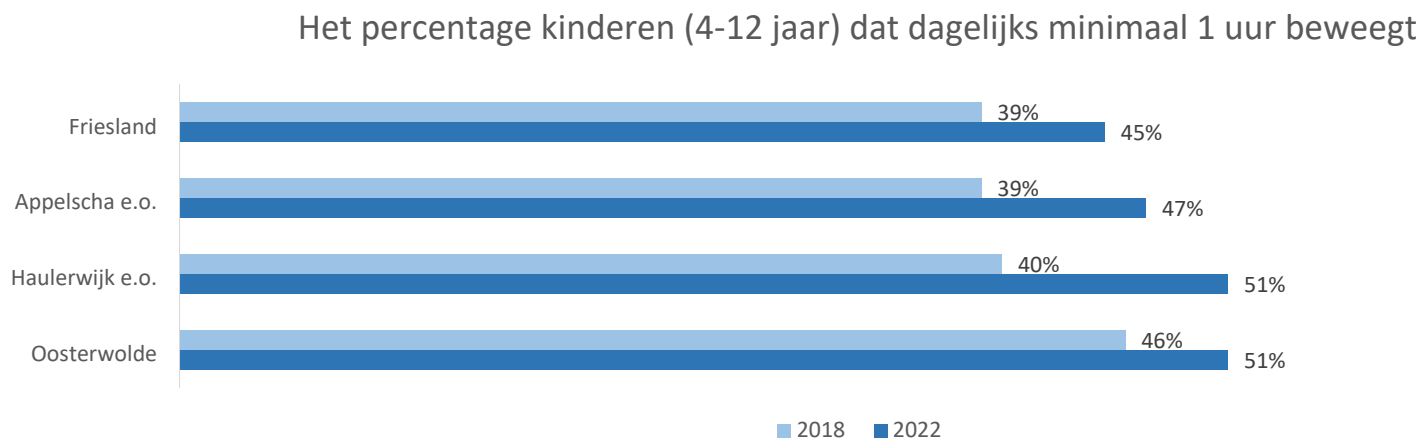
- **Het percentage kinderen 4-12 jaar dat een goede of zeer goede gezondheid ervaart (Bron: GGD):**
  - 2018: 95% (Friesland 97%)
  - 2022: 96% (Friesland 95%)

Figuur 8: Het percentage inwoners vanaf 12 jaar dat een goede of zeer goede gezondheid ervaart (Bron: cijfers GGD)

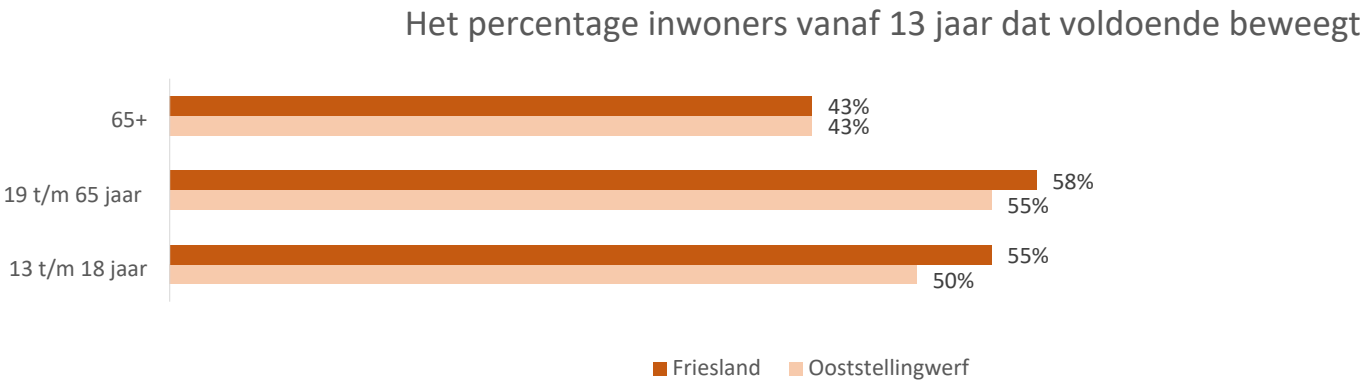

Doel HK 3 Meer inwoners hebben een gezonde leefstijl doordat gezonde keuzes vanzelfsprekender zijn en makkelijker om te maken

Figuur 9: Het percentage kinderen 4-12 jaar dat dagelijks minimaal 1 uur beweegt ten opzichte van 2018 (Bron: GGD kindmonitor 2022):
Opgedeeld in gebieden Oosterwolde, Haulerwijk e.o. (noord) en Appelscha e.o. (zuid)

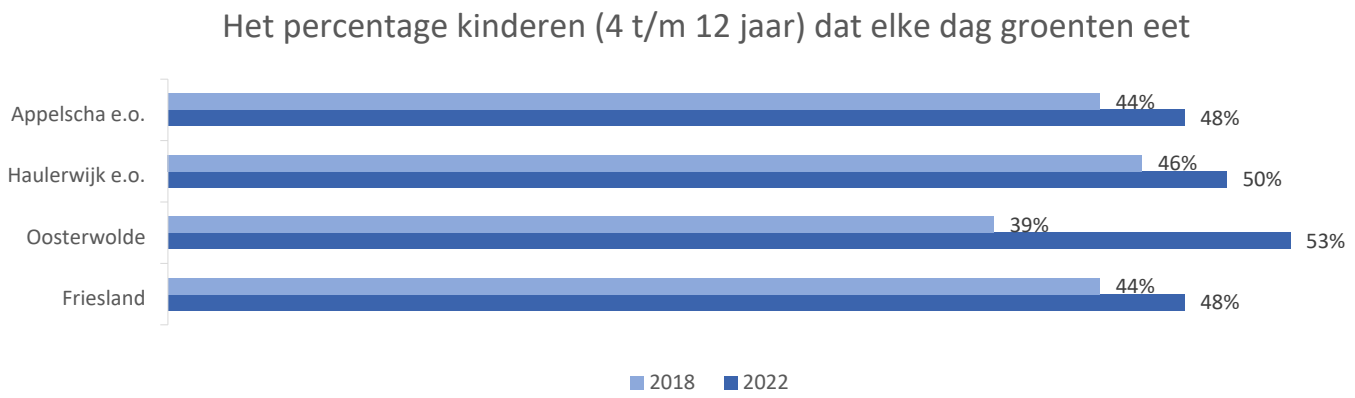

Figuur 10: Het percentage inwoners vanaf 13 jaar en ouder dat voldoende beweegt (Bron: GGD monitor 2019)

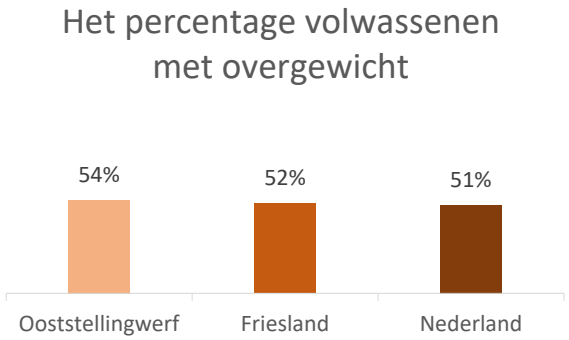

Figuur 11: Het percentage kinderen 4-12 jaar dat voldoet aan de voedingsnorm groente (Bron: GGD kind 2022)

Opgedeeld in gebieden Oosterwolde, Haulerwijk e.o. (noord) en Appelscha e.o. (zuid).

Figuur 12: Het percentage inwoners met overgewicht (Bron: GGD 2020):

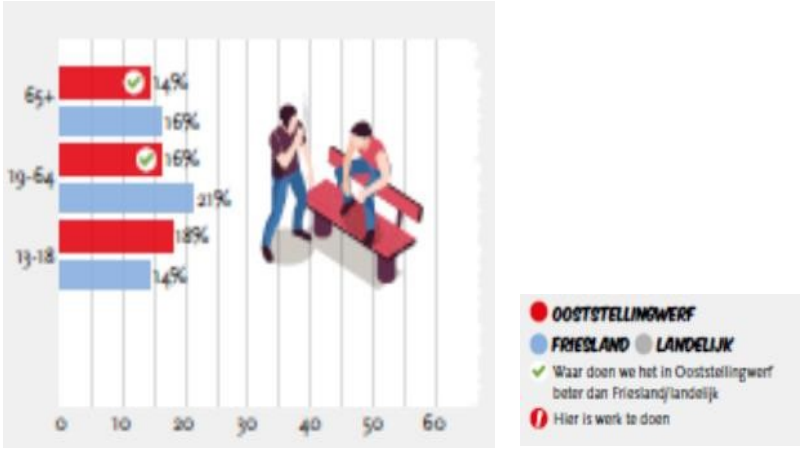

- Het percentage inwoners met ernstig overgewicht is 16,4%. Landelijk ligt het percentage mensen met ernstig overgewicht op 15,6%. (Bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020 van GGD, CBS en RIVM).

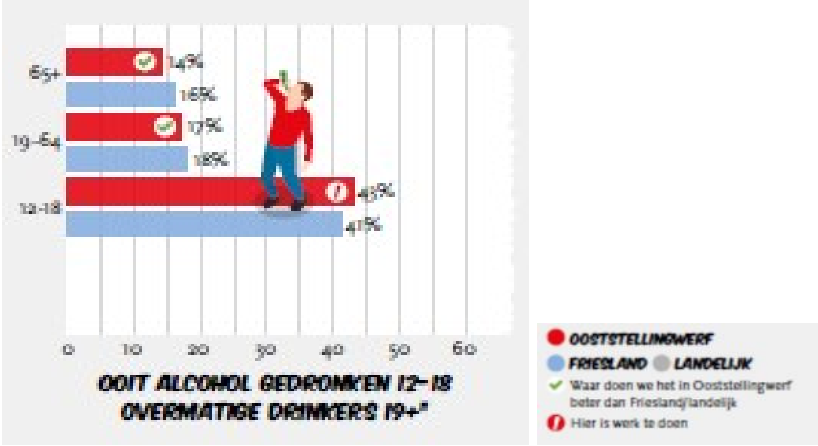
Figuur 13: Het percentage inwoners dat rookt (Bron: GGD 2019).

Figuur 14: Het percentage kinderen 12-18 dat ooit alcohol heeft gedronken en het percentage overmatige drinkers (Bron: GGD 2019)

Figuur 13

Figuur 14

- Van het aantal alcohol drinkende jongeren in Friesland zegt;
  26% dat zij drinken in de horeca
  54% dat zij vooral thuis drinken
- Van het aantal jongeren dat alcohol drinkt zegt 47% dat hun ouders dat goed vinden

Op dit moment hebben we mede door JOGG (Jongeren op gezond gewicht)[23] **4 gezonde basisscholen[24], 4 gezonde sportkantines, en 3 gezonde kinderopvanglocaties** met een coach gezonde kinderopvang in onze gemeente. Een coach is het aanspreekpunt voor een gezonde leefstijl binnen de organisatie en schoolt en coacht de eigen collega's structureel in de scholing 'Een Gezonde Start'. Eén school voor voortgezet onderwijs en 3 basisscholen deden mee aan het project **Jong leren eten[25]** van de GGD.

Doel HK4: Inwoners en verwijzers zijn op de hoogte van de bestaande mogelijkheden om lichamelijke gezondheid te versterken waardoor het bereik onder met name jeugd en mensen met een ongunstige sociaal economische status toeneemt[26].

In de vorige monitor hebben we een weergave van de uitkomsten van de MQ-scan gegeven (=meting motorische ontwikkeling). Per oktober 2022 wordt deze MQ scan niet meer gebruikt en worden de leerlingen gescreend aan de hand van de 4-Sen test. Hiermee worden 4 vaardigheden van grove motoriek in beeld gebracht; Springen-Kracht, **S**pringen-Coördinatie, **S**tuiten en **S**tilstaan. Deze test wordt alleen bij de kinderen van groep 2 en 3 afgenomen.

- **Uitkomst 4-Sen test motorische ontwikkeling van kinderen in de basisscholen, groep 2 en 3:**

	Ooststellingwerf schooljaar 2022-2023	*Friesland schooljaar 2022-2023*
Ruim onder gemiddeld	3%	10%
Onder gemiddeld	7%	18%
Gemiddeld	47%	52%
Boven gemiddeld	20%	10%
Ruim boven gemiddeld	27%	6%

Uitslag o.b.v. aantal afgenomen testen in Ooststellingwerf: 177

[23] JOGG is een lokale integrale aanpak die in onze gemeente door de GGD wordt uitgevoerd. Doel is de omgeving waarin kinderen en jongeren opgroeien structureel gezonder te maken.

[24] OBS De Tjongeling (Themacertificaat bewegen en sport en Themacertificaat voeding), OBS De Riemsloot (Themacertificaat welbevinden), OBS De Toekan (Themacertificaat welbevinden), SBO De Kampingerhof (Themacertificaat welbevinden).

[25] Het programma Jong Leren Eten brengt kinderen en jongeren structureel in aanraking met kennis en activiteiten over voeding en duurzaamheid. Het programma is opgezet om preventief op jonge leeftijd kinderen te leren welke voedselkeuzes gezond en duurzaam zijn, zodat zij op latere leeftijd zelf de juiste keuzes maken. Dit schooljaar doen het Stellingwerfcollege en OBS Buttinga mee. Vorig jaar OBS De Tjongeling en CBS De Paadwizer.

[26] Op dit moment hebben we nog geen cijfers waaruit blijkt dat verwijzers op de hoogte zijn. We verwachten wel te kunnen kijken naar het zoekgedrag van inwoners en verwijzers in de sociale kaart.

- 64% van de volwassen inwoners is het eens met de stelling **'Ik weet welke activiteiten er in mijn dorp zijn'** (Burgerpeiling 2022). In 2020 was dit 60%.
- 61% van de volwassen inwoners vindt dat er voldoende sportmogelijkheden zijn in hun dorp (Burgerpeiling 2022). In 2020 was dit 60%.
- Zie ook cijfers bij doel HK3 over beweging.
- 84% van de inwoners vindt dat er voldoende andere beweegmogelijkheden zijn (naast sporten) in hun dorp (Burgerpeiling 2022). In 2020 is dit niet uitgevraagd.
- 16% van de inwoners doet niet mee aan sport- of beweegactiviteiten omdat deze **activiteiten niet aanspreken**. In 2020 is dit niet uitgevraagd.
- 5% doet niet mee omdat ze het **niet kunnen betalen**.
- 33% van de inwoners die aangeven dat gebrek aan geld hun leven soms of regelmatig beïnvloedt geven aan dat zij door gebrek aan geld moeite hebben om gezonde keuzes te maken (sporten, voeding etc.). In 2020 was dit 22%.
- 65% van deze groep is op de hoogte van de regelingen die de gemeente heeft voor mensen die moeten rondkomen van weinig geld.

Doel HK 5: De openbare ruimte stimuleert inwoners om (meer) te gaan bewegen en de omgeving is veilig en gezond.

Het percentage inwoners dat voldoende beweegt: zie doel HK3.

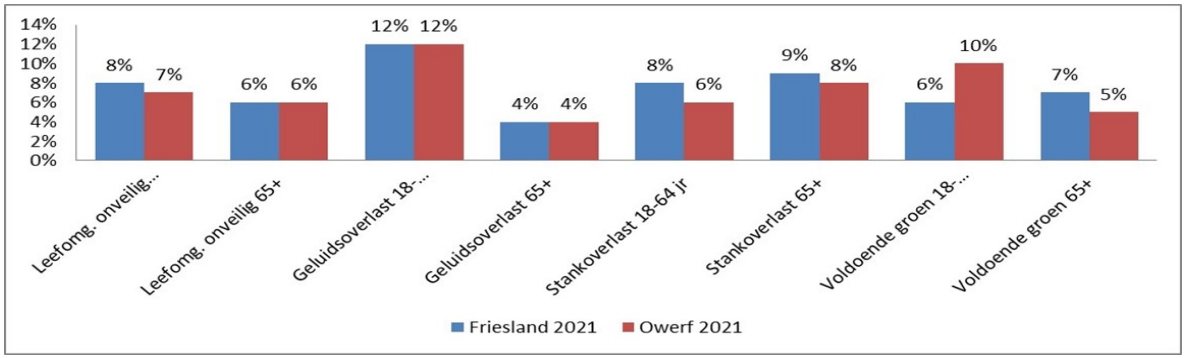
Het percentage ouders dat aangeeft dat er voldoende speelvoorzieningen zijn (Bron: GGD):

2018: 79% (87% Friesland) 2022: 74% (86% Friesland)

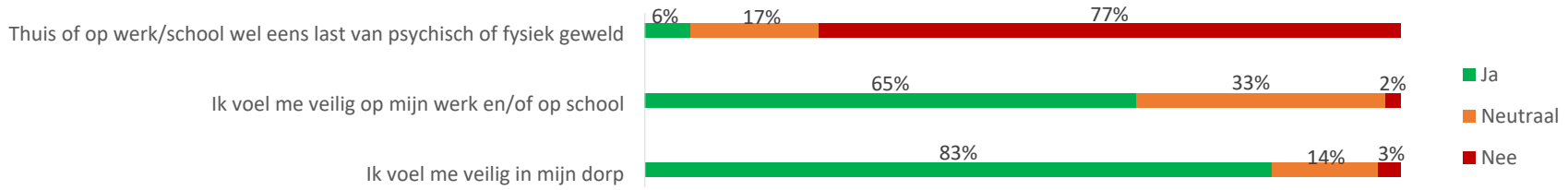
Het percentage kinderen dat dagelijks buiten speelt (Bron: GGD):

2018: 52% (49% Friesland) 2022: 72% (63% Friesland)

Figuur 15: Het percentage inwoners dat een veilige en gezonde leefomgeving ervaart (Bron: GGD)

Aanvullende gegevens uit de Burgerpeiling 2022:

Het aantal rookvrije sportterreinen en scholen dat rookvrij is (JOGG): Sinds augustus 2020 is een rookvrij schoolplein verplicht, dus alle schoolpleinen zijn in principe rookvrij. Verder staat op rookvrijegeneratie.nl een kaart met daarin rookvrije locaties in Friesland. De locaties moeten zich hier zelf voor aanmelden, wat betekent dat de kaart zeer waarschijnlijk niet volledig is. De informatie uit de kaart is hieronder samengevat.

Figuur 16

Locatie	**Straat + huisnummer**	**Stad**	**GGD regio**	**Initiatief**	**Sector**	**Sub sector**	**Sub sector categorie**
TCA Appelscha	Boerestreek 20A 8426 BP	Appelscha	GGD Fryslân	Gedeeltelijk rookvrij	Sport en spel	Sportterrein	Tennis
Stal Rosanne Klaver	Moskoureed 1A 8435 TH	Donkerbroek	GGD Fryslân	Geheel rookvrij	Sport en spel	Sportterrein	Paardrijden
SV Donkerbroek – afdeling voetbal	Vaart Westzijde 1A 8435 WB	Donkerbroek	GGD Fryslân	Gedeeltelijk rookvrij	Sport en spel	Sportterrein	Voetbal
SV Donkerbroek – afdeling korfbal	Vaart Westzijde 1A 8435 WB	Donkerbroek	GGD Fryslân	Gedeeltelijk rookvrij	Sport en spel	Sportterrein	Korfbal
Gemeente Ooststellingwerf	’t Oost 11 8431 LE	Appelscha	GGD Fryslân	active	Organisaties	Gemeente	
Verkeers- en Attractiepark Duinen Zathe	Noorder Es 1 8426 GW	Appelscha	GGD Fryslân	Gedeeltelijk rookvrij	Vrije tijd	Dag attractie	
Golfclub de Hildenberg	Gruun 3 8426 NA	Appelscha	GGD Fryslân	Gedeeltelijk rookvrij	Vrije tijd	Sportterrein	

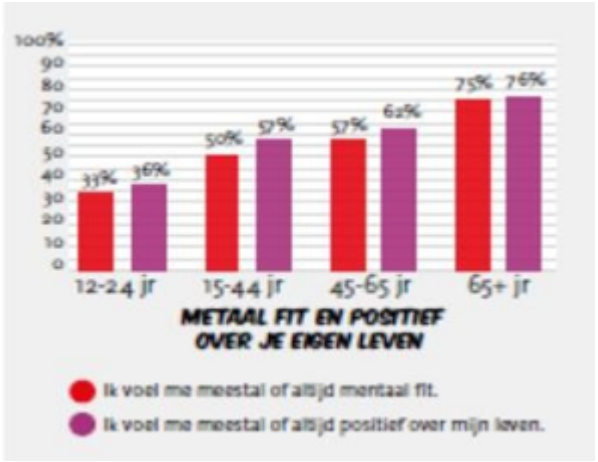
Doel HK6: De mentale weerbaarheid en ervaren zingeving bij jongeren neemt toe (zie ook Goed Opgroeien)

Het percentage kinderen 4-12 met matige of ernstige psychosociale problematiek (Bron: GGD 2022)[27]:
2018: 20% (17% Friesland)
2022: 18% (18% Friesland)

Het percentage kinderen 4-12 dat onvoldoende weerbaar is (Bron: GGD 2022):
2018: 9% (Friesland 8%)
2022: 7% (Friesland 7%)

Het percentage kinderen 4-12 jaar waarvan de ouders vindt dat ze onvoldoende weerbaar zijn (Bron: GGD 2022):
2018: 8% (Friesland 6%)
2022: 6% (Friesland 6%)

- 64% van de jongeren (12-24 jaar) voelt zich niet altijd positief over zijn/haar leven
- 67% van de jongeren (12-24 jaar) voelt zich niet altijd mentaal fit

Bron: GGD januari 2022

[27] De verschillen binnen onze gemeente zijn groot. In Oosterwolde komt relatief meer psychosociale problematiek voor bij kinderen van 4 tot 12 jaar dan in de rest van de gemeente.

Doel HK7: Iedereen heeft toegang tot passende (bij)scholing om gezondheidsvaardigheden te vergroten en hiervan wordt gebruik gemaakt.

Het percentage inwoners met beperkte gezondheidsvaardigheden dat we bereiken (bijvoorbeeld via deelname aan cursussen rekenen, taal en digitaal) (cijfers bibliotheek): nog niet bekend. We hebben afspraken met de bibliotheek en Scala hoe we deze gegevens inzichtelijk maken.

De bibliotheek monitort het volgende:

- Aantal deelnemers Klik & Tik en digisterker (cursussen digivaardigheid) en info over het afronden van die trainingen (meten resultaten leerdoelen),
- Aantal hulpvragen Informatieloket Digitale Overheid en bevragen van de tevredenheid inzake afhandelen hulpvragen,
- Jaarlijkse evaluatie van de keten aanpak laaggeletterdheid door de deelnemers van het ketenoverleg te bevragen.

33% van onze peuters neemt deel aan onze programma's Voor- en Vroegschoolse Educatie (cijfers jaarverslag Scala 2021). In 2020 was dit 28%. Zie ook Hoofdstuk Goed Opgroeien.

Doel HK8: De informatie van de gemeente en zorgaanbieders is toegankelijk (Bron: fase 1 Wmo cliënttevredenheidsonderzoek 2022)

82% van de respondenten is het eens met de stelling 'ik wist waar ik moest zijn met mijn hulpvraag'. In 2021 was dit 80%
78% van de respondenten geeft aan het contact met het Gebiedsteam als prettig te hebben ervaren. In 2021 was dit 74%
64% van de respondenten geeft aan dat het hen weinig moeite heeft gekost om hulp aan te vragen. In 2021 was dit 58%
87% van de respondenten is het eens met de stelling 'de gebiedsteammedewerker heeft mij duidelijke informatie gegeven'. In 2021 was dit 89%

- Het aantal mensen bij wie het wel moeite heeft gekost om hulp aan te vragen geven daarbij als reden op; '*schaamte*', '*mijn problematiek draait om contact leggen*' en '*aanvraag heeft lang geduurd'*.
- Bij 85% van de respondenten is de hulp binnen één maand (na aanvraag of ontvangen van de beschikking) gestart.

Inwoners weten waar zij terecht kunnen als zij problemen tegen komen in hun leven (Bron: Burgerpeiling 2022).

- 95% van de inwoners zou om hulp vragen wanneer zij langere tijd niet goed in hun vel zitten.
- De meesten zouden hulp vragen bij familie en vrienden (83%) of bij de huisarts (50%) of bij het gebiedsteam (7%).
- Mensen die niet om hulp zouden vragen, geven aan dat zij het niet prettig vinden om andere te betrekken bij hun privézaken en/of dat zij vinden dat zij vragen over hun eigen geluk zelf moeten oplossen. Een andere reden die vaker genoemd is, is slechte ervaringen met hulpverleners.

4.2 Maatschappelijk effect HK – Positieve gezondheid en gezonde leefomgeving: analyse

Wat gaat goed?

- Alle inwoners van Ooststellingwerf hebben kennis kunnen maken met positieve gezondheid. Door het magazine vol met ervaringen van inwoners die vertellen over hun leefstijl, een ingrijpende levensgebeurtenis of hoe zij zich inzetten voor andere inwoners van Ooststellingwerf. Ook door de inzet van de gezondheidsbus hebben zo'n 900 inwoners hun leefstijl gecheckt en een gesprek kunnen voeren hoe zij hun gezondheidsvaardigheden kunnen vergroten. Door middel van de vouchers is het ook mogelijk gemaakt om gratis bij lokale ondernemers te werken aan een gezonde leefstijl zoals yogalessen of het inrichten van een eigen moestuin.
- Er kunnen in Appelscha gratis fittesten worden afgenomen.
- Initiatieven van inwoners die bijdragen aan positieve gezondheid komen vaker voor. Een mooie bijdrage aan het bouwen aan sociale structuren in de dorpen. We zien dat ondersteuning vanuit de regiodeal (Bloeizones) aan deze beweging bijdraagt.
- Ook binnen de fysieke leefomgeving is steeds meer aandacht voor gezondheid beschermende factoren en gezondheid bevorderende factoren.
- Door het programma JOGG (Samen maken we jeugd gezond) groeit het aantal scholen, sportverenigingen etc. dat het predicaat 'gezond' en/of 'rookvrij' draagt. Hierdoor wordt de dagelijkse leefomgeving van veel kinderen en volwassen inwoners gezonder en kan bewustwording toenemen.
- De minimale beweging van kinderen tussen 4-12 jaar is toegenomen ten opzichte van 2021.
- Ook het eten van groenten is in de leeftijdscategorie 4-12 jaar toegenomen.
- De motorische ontwikkeling van kinderen uit groep 2 en 3 in Ooststellingwerf is aanzienlijk beter dan in de andere gemeenten in Friesland.

Wat zijn aandachtspunten en hoe anticiperen we daar op?

- De beweging van jongeren in de leeftijd van 13-18 jaar in Ooststellingwerf blijft achter ten opzichte van andere gemeenten in Friesland. Met het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving kunnen we beweging van jongeren een extra impuls geven door inzet op vrijetijd.
- Volwassenen in Ooststellingwerf hebben vaker overgewicht. Afgelopen jaar en ook in 2023 wordt verder ingezet op bewustwording van leefstijl. O.a. fittesten in diverse dorpen kunnen een verandering teweeg brengen bij volwassenen. Het gesprek voeren over leefstijl en de mogelijkheden om gezondheidsvaardigheden te vergroten is mogelijk.
- 33% van de inwoners geeft aan dat ze vanwege financiën belemmerd worden in het maken van gezonde keuzes. Binnen de gemeente zijn diverse voorzieningen opgezet om financiële knelpunten op te lossen en te werken aan bestaanszekerheid.
- Het percentage jongeren dat rookt of alcohol gebruikt blijft nagenoeg gelijk. De eerder ingezette daling zet niet door. Extra inzet is nodig om gezondheid van jongeren duurzaam te verbeteren.

4.3 Maatschappelijk effect I – Mensen ervaren dat rekening wordt gehouden met het proces van ouder worden: cijfers

Doel I1 Er zijn flexibele mogelijkheden voor ouderen om, samen met jongere generaties, actief te zijn in het maatschappelijk leven en zingeving te ervaren

- Mijn dorp is goed bereikbaar voor mensen die slecht ter been zijn: 34% ja (59% ja in 2020), 21% nee (11% nee in 2020) en 45% neutraal (30% neutraal in 2020). Mensen geven aan dat de bereikbaarheid beter kan worden wanneer de trottoirs worden verbeterd (geen obstakels bv auto's, kliko's of ongelijke stoeptegels en te steile afritjes van de stoeprand).
- Vrijwel alle inwoners van 68 jaar en ouder geven aan dat zij structuur in hun dag hebben (92%). 84% van hen ervaren ook een zinvolle daginvulling (14% neutraal en 3% ervaart dit (helemaal) niet).
- Mensen zijn tevreden over de mogelijkheden om andere mensen te ontmoeten. 57% van alle respondenten uit de burgerpeiling vindt dit genoeg (ten opzichte van 47% in 2020). 12% vindt het (helemaal) niet genoeg (dit zijn vooral 18-35 jarigen, ouderen zijn tevredener hierover). 26% antwoordt 'neutraal'.

Doel I2 Professionals, winkeliers, het verenigingsleven en maatschappelijke organisaties wisselen kennis uit over leeftijdsvriendelijke dienstverlening, herkennen signalen van dementie en weten hoe daarmee om te gaan.

Diverse bedrijven en organisaties hebben al trainingen voor hun medewerkers georganiseerd via het programma Samen Dementievriendelijk van o.a. Alzheimer Nederland.
Er is een campagne rond dementie in voorbereiding om de beeldvorming over dementie beter te krijgen. De (dunne) lijn tussen voorlichting en stigmatisering wordt hierbij goed in de gaten gehouden. Daarnaast zal er de komende periode met veel bedrijven/organisaties contacten worden opgebouwd over vrijwilligerswerk bij hen te laten doen door mensen met dementie. Uiteraard leidt dit ook tot gesprekken over de omgang met mensen met dementie.

Doel I3 Kwetsbare ouderen vinden (liefst in hun nabije omgeving) een zinvolle dagbesteding.

Het aantal ouderen dat deelneemt aan indicatievrije dagbesteding: zie Onderdeel Meedoen.
Het aantal dorpen waar indicatievrije dagbesteding is: 3 (Oosterwolde, Haulerwijk, Oldeberkoop)
Het aantal plekken waar indicatievrije dagbesteding wordt geboden: 4 (twee in Oosterwolde, de andere in Haulerwijk en Oldeberkoop).

Doel I4 Ouderen en mantelzorgers vragen tijdig hulp

Doel I5 Er is één plek waar inwoners, mantelzorgers en professionals terecht kunnen met vragen die gerelateerd zijn aan ouder worden en/of mantelzorg en waar snel een duidelijk antwoord komt en/of de goede hulp wordt geregeld

De plek waar inwoners, mantelzorgers en professionals terecht kunnen is de mantelzorgconsulent of het Gebiedsteam Ooststellingwerf.

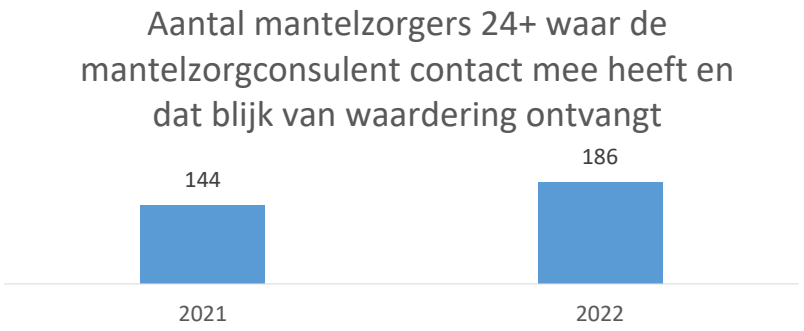
Doel I6 Mantelzorgers (o.a. van mensen met dementie) krijgen desgewenst ondersteuning die past bij hun behoeften en ervaren waardering voor hun mantelzorgrol.

- 42% van de inwoners heeft (mantel)zorg verleend in het afgelopen jaar. In 2020 was dit 60% (corona-effect?). Mantelzorgers zitten vooral in de leeftijdsgroep van 36-55 jaar (48%) en boven de 55 (47%). Onder 18-35 jarigen gaat het om 21%.
- Meer vrouwen (51%) dan mannen (33%) verlenen mantelzorg.
- 14% van de mantelzorgers geeft aan overbelast te zijn in het privéleven door de mantelzorg. In 2020 was dit 9%.
- Deze overbelasting komt meer voor bij vrouwen (17%) dan mannen (9%). Ook komt overbelasting meer voor bij mensen met een laag inkomen (19%) van midden- en hogere inkomens (11%).
- 80% van de mantelzorgers geeft aan geen hulp of ondersteuning van anderen nodig te hebben op het gebied van mantelzorg.
- Dingen die volgens mantelzorgers helpen om (op tijd) aandacht en hulp te vragen voor zichzelf zijn:
- Duidelijkheid over waar men terecht kan met vragen (46%)
- Vertrouwde zorgverleners die duidelijke tips geven over mogelijke hulp (37%)
- Een vast aanspreekpunt die op de hoogte is van de situatie (37%).

(Bron: Burgerpeiling 2022)

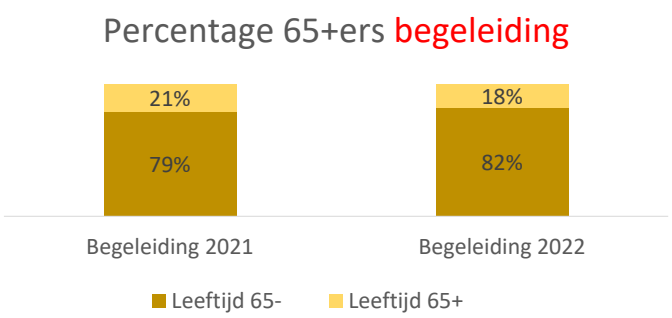
Figuur 17: Aantal mantelzorgers waar de mantelzorgconsulent contact mee heeft en dat blijk van waardering ontvangt

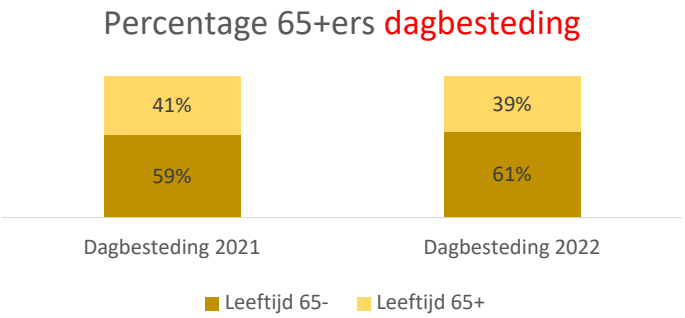

Het percentage 65+ers met een indicatie dat begeleiding of dagbesteding krijgt

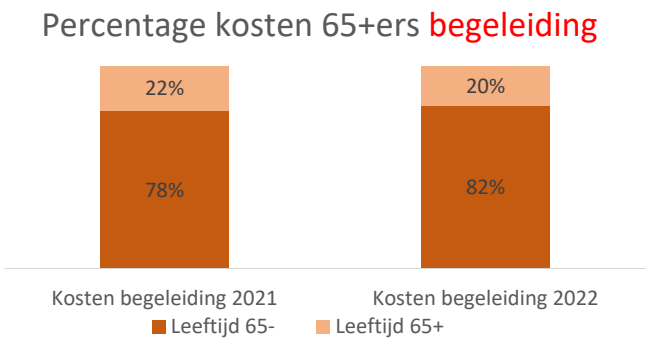
Figuur 18 Het percentage 65+ers met een indicatie voor begeleiding of dagbesteding ten opzichte van het totaalbestand aan cliënten.

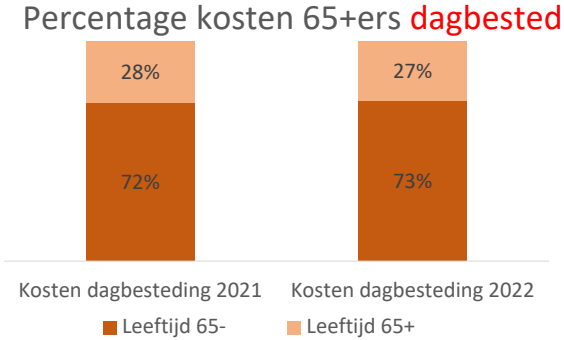

Bovenstaand figuur geeft het percentage van het aantal 65+ cliënten weer dat een indicatie voor begeleiding en dagbesteding heeft.
Begeleiding: In 2022 zien we een daling van 3% t.o.v. 2021 in het aantal 65+ cliënten.
Dagbesteding: In 2022 zien we een daling van 2% t.o.v. 2021 in het aantal 65+ cliënten.

Het percentage aan gemaakte kosten ten behoeve van 65+ers met een indicatie voor begeleiding of dagbesteding ten opzichte van het totaalbestand.

De daling in het aantal 65+ cliënten zien we terug in het percentage gemaakte kosten voor deze doelgroep. We weten nog niet of deze daling in verband staat met het aanbod tot indicatievrije dagbesteding (zie onderdeel Meedoen, figuur 6).

Cijfers huisbezoek 75+

Inwoners van Ooststellingwerf worden rond hun 75e verjaardag bezocht door daartoe opgeleide vrijwilligers, om met hen in gesprek te gaan over wat er nodig is om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen. Per jaar zijn dit gemiddeld zo'n 400 mensen. De huisbezoekers attenderen inwoners ook op de diverse gemeentelijke regelingen en voorzieningen waarop zij een beroep kunnen doen en 'geleiden' zo nodig kwesties door naar het gebiedsteam. Deze huisbezoeken zijn net weer opgestart na Corona, dus we hebben hierover geen cijfers over 2022.

Financiële stand van zaken werkdeel Gezondheid

Gezondheid
voordeel € 194.000

Er waren middelen gereserveerd voor de bloeizone. De lasten hiervan zijn uit de Regio Deal middelen betaald. Dat zorgt hier voor een voordeel. Daarnaast was de subsidieaanvraag voor VraagElkaar lager dan begroot. Een deel van de GIDSmiddelen is niet ingezet omdat de doe-agenda positieve gezondheid in juni 2022 is vastgesteld waardoor niet alle hiervoor bestemde middelen zijn besteed. Voor het onderwerp 'ouder worden' is minder uitgegeven dan begroot.

4.4 Maatschappelijk effect I – Mensen ervaren dat rekening wordt gehouden met het proces van ouder worden: analyse

Wat gaat goed?

- Het aantal ouderen dat deelneemt aan indicatievrije dagbesteding neemt toe. In werkelijkheid is het aantal inwoners dat aan dit soort informele voorzieningen deelneemt nog groter. Denk aan betrokkenen bij de Bosgroep Oldeberkoop en het Beweegcafé Haulerwijk.
- We zien steeds meer voorbeelden van ondernemers en organisaties die hun medewerkers en vrijwilligers bewust maken van leeftijdsvriendelijke dienstverlening (en specifiek omgaan met mensen met dementie). We horen dit van onze samenwerkingspartners en van ondernemers. We hebben hier geen cijfers over.
- Het aantal bij ons bekende mantelzorgers neemt toe. Zij weten de mantelzorgconsulent steeds beter te vinden. De vragen die bij de mantelzorgconsulent terecht komen, zijn logischerwijs vaak relatief complexe vragen.

Uit de burgerpeiling blijkt dat 42% van onze volwassen inwoners aangeven dat zij in het afgelopen jaar (mantel)zorg voor anderen heeft verleend. We hebben ongeveer 20.600 inwoners vanaf 18 jaar. Dus dan zouden ruim 8600 volwassen mantelzorgers hebben (gezorgd voor anderen). We hebben geen definitie van mantelzorg gegeven, dus het is wat inwoners zelf interpreteren. Volgens cijfers van het CPB (2020) zouden er 7683 mantelzorgers van 15 jaar en ouder zijn waarvan er 1259 langdurig en intensieve mantelzorg verlenen. Van deze groep zouden er 699 zwaarbelast zijn. Volgens de statistieken zijn 1 op de 3 inwoners mantelzorger.

- Het aantal vragen dat binnen komt bij ons gebiedsteam over ouderen neemt ook toe. Gezien de vergrijzing is dit een logische ontwikkeling. Zie ook tabel 1.

Wat zijn aandachtspunten en hoe anticiperen we daar op?

Veel mantelzorgers weten ons nog onvoldoende te vinden daarom zetten we volop in om onze bekendheid te vergroten. Zo worden er op dit moment flyers en posters gedrukt t.b.v. “vindplaatsen” waar vaak mantelzorgers komen zoals huisartsenpraktijken/gezondheidscentra, buurthuizen, spreekkamers gemeentehuis, etc. Daarnaast wordt er ingezet op relatieontwikkeling en kennisvergroting bij doorverwijzers t.b.v. hun signaleringsfunctie. We leggen contacten en geven presentaties aan o.a. huisartsen, wijkverpleegkundigen, het gebiedsteam, Werk & inkomen, onze WMO partners en anderen die achter de voordeur komen bij onze inwoners.

We blijven bewustwording creëren bij ondernemers, verenigingen en professionals bij het herkennen van dementie. Zie ook doel I2 waarin we beschrijven hoe we de basis voor deze voorlichting gaan leggen.

De inrichting van de openbare ruimte gericht op leeftijdsvriendelijke gemeente is een ingewikkeld vraagstuk. Met name rond het thema bewegen worden momenteel mogelijke pilots verkend.

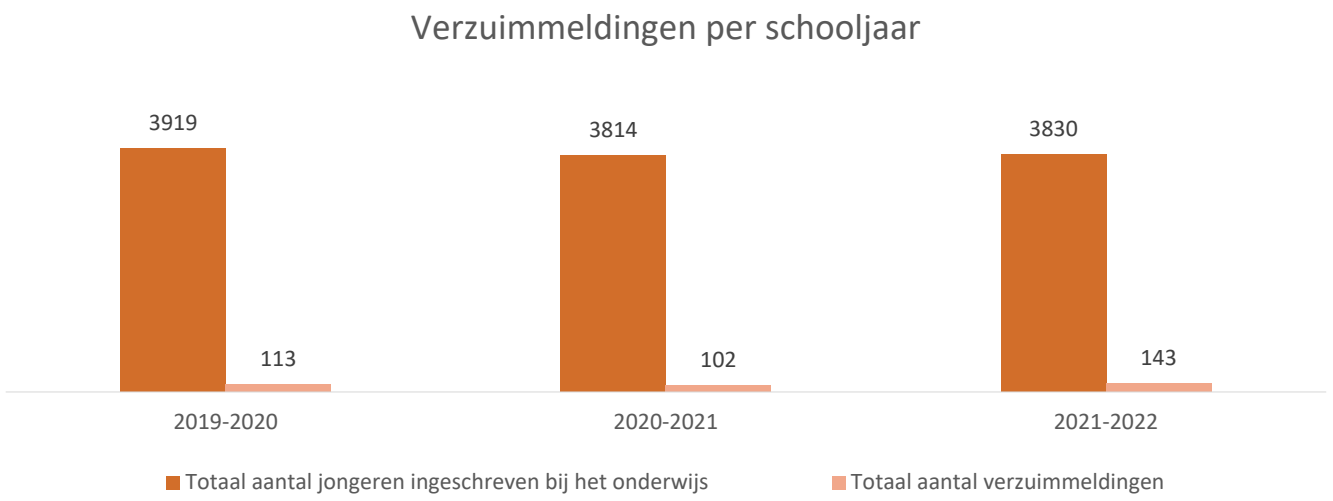
Hoofdstuk 5 - Goed Opgroeien

5.1 Maatschappelijk effect L - Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal: cijfers

Indicator L1 jeugdigen krijgen optimaal kans om talenten te ontplooien
Indicator L2 Jeugdigen gaan naar school
Indicator L3 Jeugdigen halen een startkwalificatie

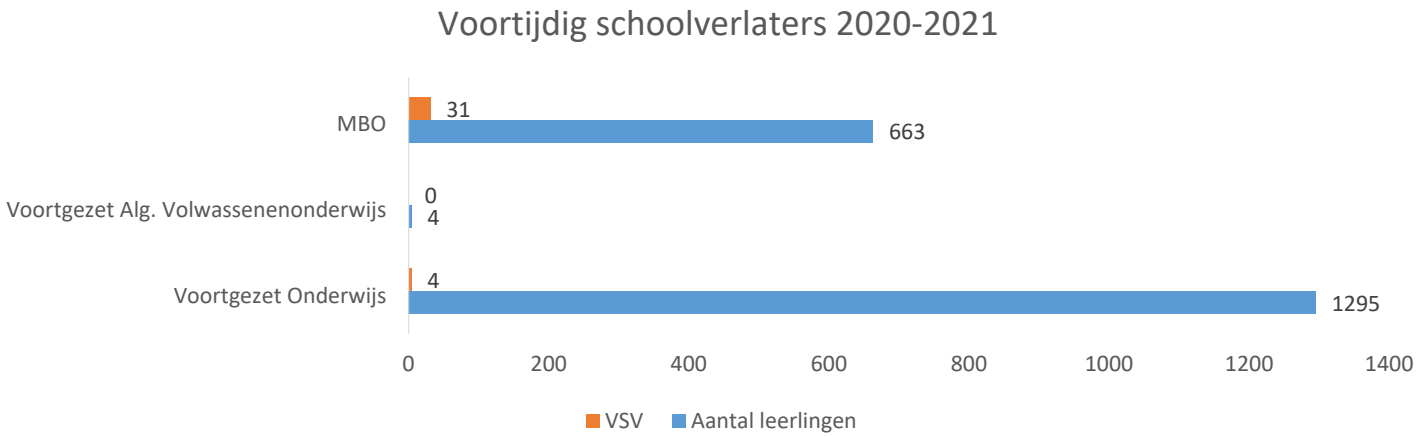
- Het percentage kinderen waarvan **ouders naar consultatiebureau** gaan (0 tot 4 jaar) (GGD, 2021): 93%. Nieuwe cijfers over 2022 zijn nog niet bekend.
- 65% van de peuters **bezoekt een peuterspeelgroep** (cijfers jaarverslag Scala 2021). In 2020 was dit 56%.

Figuur 19: Cijfers schoolverzuim (speciaal) basisonderwijs, (speciaal) voortgezet onderwijs en MBO tot 23 jr. (Bron: Regio Jaarverslag 2021-2022)

Figuur 20: Vroegtijdig schoolverlaters (geen startkwalificatie). **Bron: www.duo.nl**
In het 2e kwartaal van 2023 komen de voorlopige cijfers voor het schooljaar 2021/2022 beschikbaar

Schooljaar	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Aantal voortijdig schoolverlaters (VSV)	34	24	26	35	35

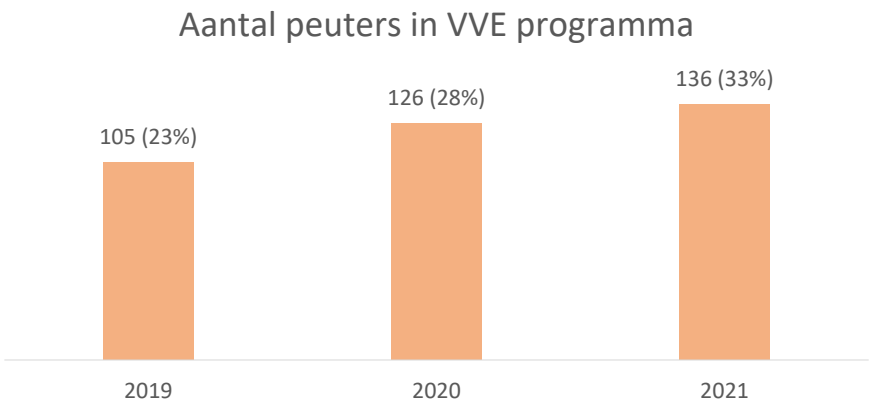
Indicator L4 Jeugdigen zijn taalvaardig

- **Bereik tutoring:** 18% van de peuters neemt deel aan onze programma's voor Tutoring (cijfers jaarverslag Scala 2021). In 2020 was dit 14%.
  De cijfers over 2022 zullen in mei/juni bekend worden gemaakt.

- 55% van de ouders **leest kind(eren) 0 – 3 jaar dagelijks voor (Friesland 56%).** *Bron: GGD kindmonitor 2022*
- 25% van de kinderen 0-3 jaar loopt het risico op een taalachterstand. *Bron: GGD kindmonitor 2022*

- 31% van de ouders **leest kind(eren) 4-12 jaar dagelijks voor (Friesland: 29%).** *Bron: GGD kindmonitor 2022*
- 26% van de kinderen 4 – 12 jaar **leest dagelijks buiten schooltijd (Friesland: 28%).** *Bron: GGD kindmonitor 2022*

Figuur 21: Bereik Voor- en Vroegschoolse Educatie [28] [29]

[28] De percentages geven aan hoeveel peuters er deelnamen aan VVE ten opzichte van het totaal aantal peuters in onze gemeente dat naar een peuterspeelgroep ging in het betreffende jaar. Data 2022 is nog niet bekend.
[29] Een VVE-indicatie wordt afgegeven wanneer kinderen een ontwikkelingsachterstand hebben of wanneer dit dreigt. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor kinderen met een normale intelligentie die Friestalig worden opgevoed en daardoor nog minder gevorderd zijn in het Nederlands. Dankzij VVE lopen zij die achterstand (sneller) in.

5.2 Maatschappelijk effect L - Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal: analyse

Wat gaat goed?

Om de taalvaardigheid van kinderen te vergroten is het belangrijk om lezen voor zowel ouders als kind aantrekkelijk te maken. Dit doen we al door ouders bij de aangifte van hun pasgeboren kindje een bon voor een boekstartkoffertje mee te geven. Dit kunnen ze gratis ophalen bij de bibliotheek en stimuleert ouders om hun kind in te schrijven bij de bibliotheek. In samenwerking met de kinderopvang (VVE-groepen), krijgen kinderen voorleesboeken mee naar huis.

In 2021 hebben er 136 kinderen deelgenomen aan een VVE programma. Dat is 89% van het totaal aantal kinderen dat hier voor in aanmerking kwam. De redenen dat de overige 11% uiteindelijk niet heeft deelgenomen aan het programma kan te maken hebben met de geloofsovertuiging van de ouder(s) of dat ouder(s) de visie over taal- en spraakontwikkeling niet deelt.

We zijn tevreden over het percentage kinderen dat bereikt wordt en meedoet aan een VVE programma maar aan de andere kant zien we een stijging van het aantal kinderen dat een VVE indicatie krijgt.

Stichting Comprix biedt op dit moment op 3 scholen naschoolse activiteiten aan. Naschools aanbod heeft als doel de (talent)ontwikkeling van kinderen te bevorderen. Met het aanbod willen we die kinderen bereiken die het vanuit huis minder meekrijgen of voor wie deelname aan sport, cultuur en andere activiteiten niet vanzelfsprekend is. Het aanbod is erg wisselend en bestaat uit activiteiten gericht op sport, muziek, natuur, techniek tot creatief. De kwaliteit van het aanbod wordt zowel via vragenlijsten als mondeling gemonitord.

Bewegen op (basis)scholen;
Scala kijk hoe het gesteld is met de motorische ontwikkeling van basisschoolkinderen. In kleine groepen wordt er gewerkt aan verbetering. Doel hiervan is om kinderen tussen de 4 en 12 jaar meer te laten bewegen waardoor bewegingsachterstanden worden verminderd.
Bij jongeren tussen de 12 en 18 jaar is het doel om hen een positieve ervaring te bieden in het uitvoeren en organiseren van beweegactiviteiten.
Vanuit MDT (Maatschappelijke DienstTijd) organiseren jongeren regelmatig sportactiviteiten

Jongerenwerk (10 t/m 23 jaar)
Jongerenwerkers bezoeken plekken waar jongeren samenkomen en zijn aanwezig in de jongerencentra in onze gemeente. Ook geven zij voorlichting over verschillende thema's zoals middelengebruik, groepsdruk en sociale media.

Wat zijn aandachtspunten en hoe anticiperen we hier op?

Jongeren met een startkwalificatie hebben meer kans op een baan. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo of tenminste mbo-2. Een leerling die het onderwijs zonder startkwalificatie verlaat wordt een voortijdig schoolverlater genoemd. In het schooljaar 2020-2021 zien we dat

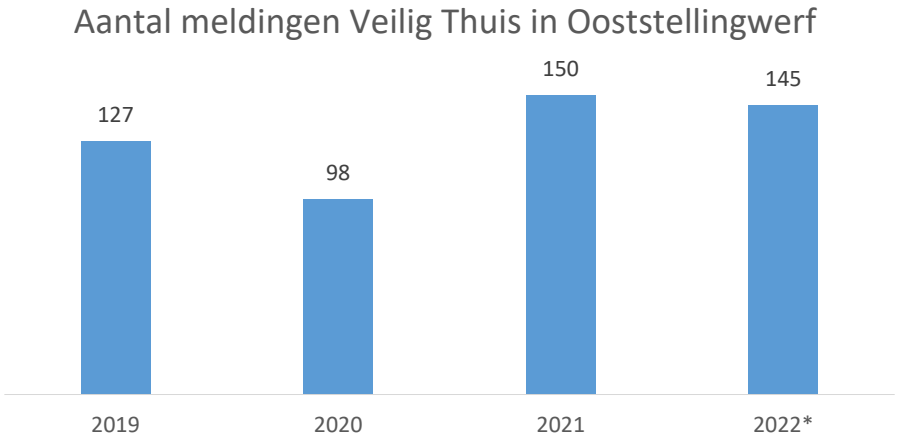
1,8% van de scholieren het onderwijs zonder startkwalificatie heeft verlaten. Dat percentage ligt iets hoger dan het Friese gemiddelde van 1,7%. Landelijk gezien zijn er in het schooljaar 2021-2022 ruim 30.000 jongeren met hun MBO opleiding gestopt zonder een startkwalificatie te behalen. Een reden die hiervoor wordt gegeven is dat zij door de coronapandemie gedemotiveerd zijn geraakt en door de krapte op de arbeidsmarkt zijn verleid om te stoppen met hun opleiding en aan het werk te gaan.

Volgens de uitkomsten van de GGD monitor is het percentage jonge kinderen dat kampt met fysieke of mentale problemen volgens de ouders sinds 2018 gedaald (zie pag. 43). Aan de andere kant zien we als aandachtspunt dat de jeugdzorgkosten in de afgelopen jaren zijn gestegen en er meer kinderen en jongeren zijn ingestroomd. De keuze om in te zetten op preventie vanaf jonge leeftijd draagt bij aan de ontwikkeling van gezondsheidsvaardigheden, taalvaardigheden en uitdrukkingsvaardigheden van kinderen en de weerbaarheid in de toekomst.
Met de start van het project OKO (Opgroeien in een kansrijke omgeving) kunnen we door middel van goede monitoring beter zicht krijgen op wat werkt. De domeinen ouders, peergroup, school en vrije tijd zullen daarin centraal staan. Aan de hand van de monitoringsuitkomsten zullen keuzes gemaakt worden over waar de focus qua uitvoering op komt te liggen.

5.3 Maatschappelijk effect M - Ouders/verzorgers zijn vaardige opvoeders: cijfers

Indicator M1 Jeugdigen worden zoveel mogelijk door hun ouders verzorgd en begeleid naar volwassenheid en Doel M3 Jeugdigen groeien op in een gezinssituatie

- Totaal aantal jeugdbeschermingsmaatregelen (Onder toezichtstelling OTS, voogdij) die zijn gestart in 2022: 23.
  Over geheel 2022 is dat 48 ten opzichte van 45 in 2021.
- In de eerste helft van 2022 zijn er 35 jeugdigen met volledige pleegzorg die onder de verantwoordelijkheid van de gemeente Ooststellingwerf vallen. **Op peildatum 31 december 2022 zijn dat 34 jeugdigen.**
- In vergelijking met de andere OWO-gemeenten zijn deze cijfers relatief laag.

Bron: CBS Statline

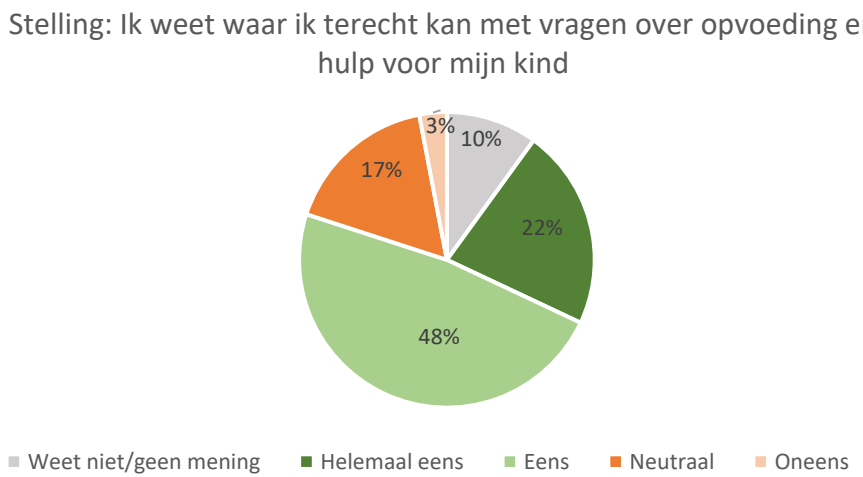
* dit zijn voorlopige cijfers

Meldingen worden gedaan door professionals (bv politie) en door inwoners. De meeste meldingen gaan over kindermishandeling, maar er zijn ook meldingen over (ex)partnergeweld en ander huiselijk geweld. In 2022 zijn er in geheel Friesland 4505 meldingen gedaan.

Indicator M2 Jeugdigen hebben een goede start doordat hun ouders en zijzelf deelnemen aan preventieprogramma's

Zie figuur 26 (% kinderen dat consultatiebureau bezoekt en bereik voor- en vroegschoolse educatie).

Indicator M4 Jeugdigen en ouders weten de weg en voelen zich ondersteund

Bron: Burgerpeiling 2022

Indicator M5 Ouders/verzorgers betrekken mensen en organisaties in hun omgeving bij opvoedvragen

Percentage ouders met kind 4 – 12 jaar dat **familie/vrienden heeft gevraagd om hulp of advies bij de opvoeding:**

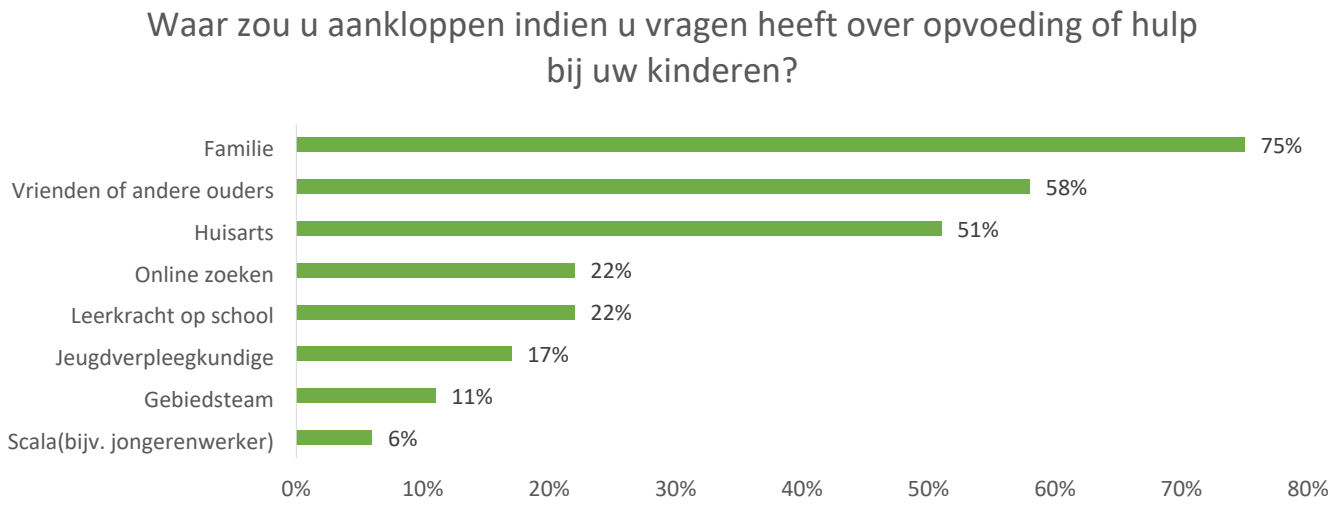
- 2018: Ooststellingwerf 76% (Friesland 74%)
- 2022: Ooststellingwerf 63% (Friesland 71%)

Percentage ouders met kind 4-12 jaar dat een **professional gevraagd heeft om hulp of advies bij opvoeding**:

- 2018: Ooststellingwerf 52% (Friesland 50%)
- 2022: Ooststellingwerf 42% (Friesland 45%)

In geval van vragen/advies zou een groter percentage van de ouders eerder hulp vragen bij familie dan bij een professional; 75% van de ondervraagden zou in geval van hulp of advies bij familie aankloppen en 51% zou dat bij de huisarts doen.

Bron: GGD kindmonitor 2022

Bron: Burgerpeiling 2022

- Uit de burgerpeiling komt naar voren dat gezinnen met lagere inkomens een grotere behoefte hebben aan ondersteuning bij de opvoeding en dan vooral ouders van jongeren in de middelbare school leeftijd.

5.4 Maatschappelijk effect M - Ouders/verzorgers zijn vaardige opvoeders: analyse

Wat gaat goed?

We bereiken met de VVE programma's bijna alle kinderen die hier voor in aanmerking komen.
Het grootste deel van de ouders weet waar zij terecht kunnen bij vragen over opvoeding en hulp van hun kind. Een meerderheid van de ouders met thuiswonende kinderen geeft aan dat zij de opvoeding goed zonder hulp aankunnen en dat zij genoeg mensen om zich heen hebben wanneer er wel hulp nodig is. Naast familie en vrienden staat het inschakelen van hulp via de huisarts op de 3e plek.
Om ouders te ondersteunen in de opvoeding (en zo problemen en een beroep op jeugdhulp te voorkomen) zetten we veel in op **preventie van opvoedingsproblemen** en dit blijven we doen.

Wat zijn aandachtspunten en hoe anticiperen we hier op?

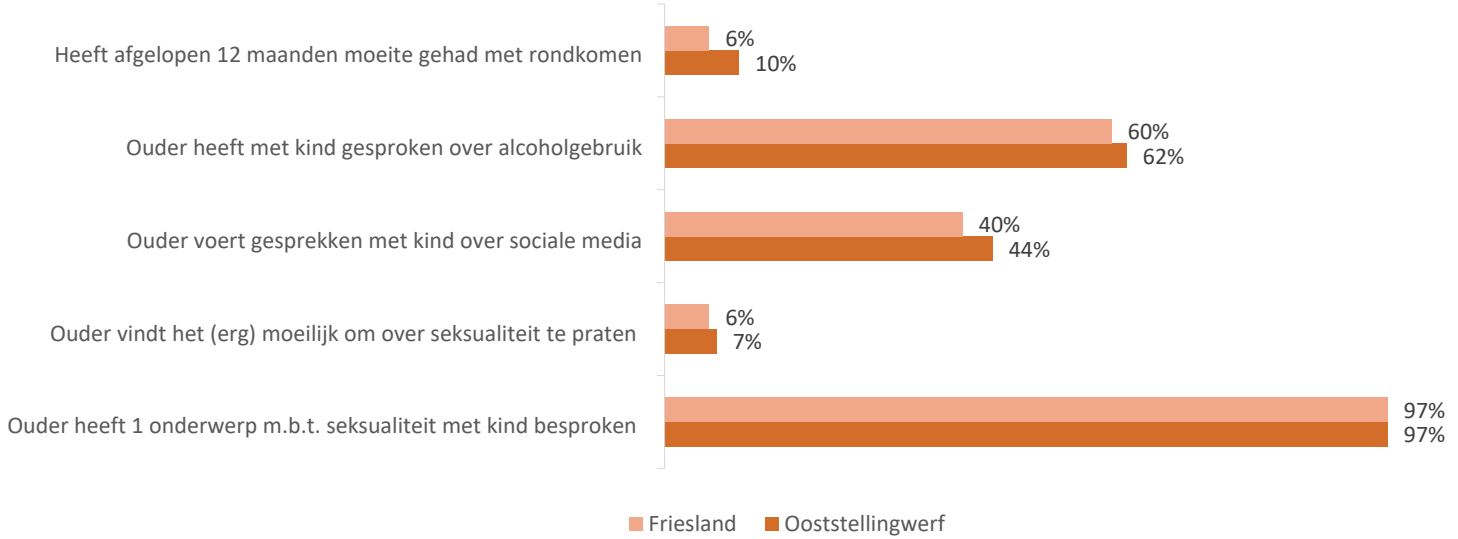
Het aantal ouders van kind(eren) tussen 4 en 12 jaar oud dat hulp en/of advies zou vragen bij vrienden, familie of een professional is in de afgelopen jaren gedaald. Dit kan een gevolg zijn van de coronaperiode maar het kan er ook op duiden dat ouders anderen niet tot last willen zijn of denken dat ze het allemaal alleen moeten kunnen. Uit de burgerpeiling maken we op dat ouders van kinderen in de middelbare school leeftijd juist een grotere behoefte hebben aan ondersteuning.
Ouders kunnen bij het consultatiebureau, hulplijnen van de GGD, VVE aanbieders (peutergroepen, kinderopvang) en het gebiedsteam terecht voor opvoed- en opgroeivragen. Voorbeelden van ondersteuningsmogelijkheden voor ouders[30] zijn verder pedagogische thuisbegeleiding (25 trajecten), prenatale voorlichting (2 voorlichtingen), preventieve pedagogische opvoedondersteuning (23 trajecten),
stevig ouderschap (4 trajecten), zorgpad kwetsbare zwangeren, jongerenwerk, Home Start en het gebiedsteam (op school).

[30] De hierna genoemde aantallen gaan over de eerste helft van 2022.

5.5 Maatschappelijk effect N – Jeugdigen zijn weerbaar: cijfers

Indicator N1 jeugdigen ontwikkelen sociale vaardigheden en Doel N2 jeugdigen kennen hun grenzen en staan stevig in hun schoenen
Zie ook hoofdstuk Gezondheid.

Indicator N3 Jeugdigen hebben de kennis en vaardigheden om goed om te gaan met alcohol, roken, drugs, sociale media, seks en geld.

Bron: GGD kindmonitor 2022

- 44% van de ouders uit de gemeente Ooststellingwerf geeft aan gesprekken met hun kind te voeren over social media (48% in 2018). Dat percentage ligt iets hoger dan het Friese gemiddelde van 40%. *Bron: GGD kindmonitor 2022*
- 7% van de ouders uit de gemeente Ooststellingwerf vindt het (erg) moeilijk om over seksualiteit te praten met hun kind. *Bron: GGD kindmonitor 2022*

5.6 Maatschappelijk effect N – Jeugdigen zijn weerbaar: analyse

Wat gaat goed?

Aan alle scholen binnen het primair onderwijs worden preventielessen aangeboden. Op het voorgezet onderwijs zijn Happylessen aangeboden aan de tweede klassen van het Stellingwerf college. Happylessen zijn gericht op de bevordering van welbevinden en geluk en ter preventie van depressieklachten bij jongeren. De lessen zijn ontwikkeld door het Trimbosinstituut. Andere voorbeelden van preventielessen zijn Young Leaders en MDT divers (Maatschappelijke DienstTijd). Deze hebben als uitgangspunt talentontwikkeling, nieuwe ontmoetingen en keuzes maken voor de toekomst.

Uit de cijfers die we in het hoofdstuk Gezondheid zien, blijkt dat het **iets beter gaat met de mentale weerbaarheid van kinderen tussen de 4 en 12 jaar** en we zien ook dat **psychosociale problemen in die leeftijdsgroep iets zijn verminderd** ten opzichte van 2018. We zitten nu op het Fries gemiddelde terwijl we daar in 2018 nog boven zaten.

Jongerenwerk is actief op vele plekken door zichtbaarheid op scholen, jeugdaccomodaties, op straat, activiteitengericht en voor bijzondere doelgroepen (zoals LHBTIQ+).

We zien uit de resultaten van de GGD kindmonitor dat de meeste respondenten het niet (erg) moeilijk vinden om onderwerpen rondom seksualiteit te bespreken met hun kind. Het percentage ouders dat gesprekken over social media voert ligt in Ooststellingwerf hoger dan het Fries gemiddelde.

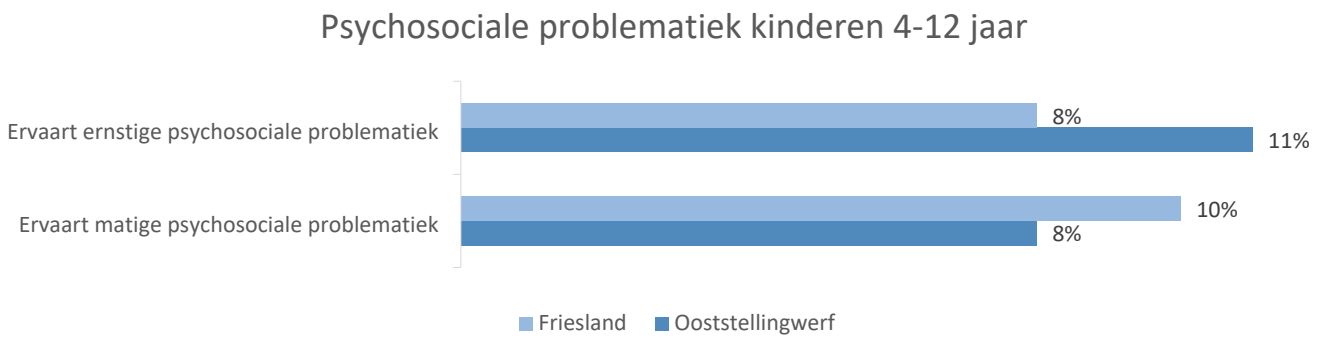
Wat zijn aandachtspunten en hoe anticiperen we hier op?

Daar waar de risico's rond bijvoorbeeld sexting toenemen is het belangrijk om de mentale weerbaarheid van kinderen/jongeren te (blijven) vergroten. Preventielessen worden hierop ingericht, zodat zij meegaan in de actualiteit van problematiek die speelt. In overleg met de school wordt bepaald waar de focus ligt in deze lessen (weerbaarheid alcohol, roken, drugs, sociale media, seks en geld).

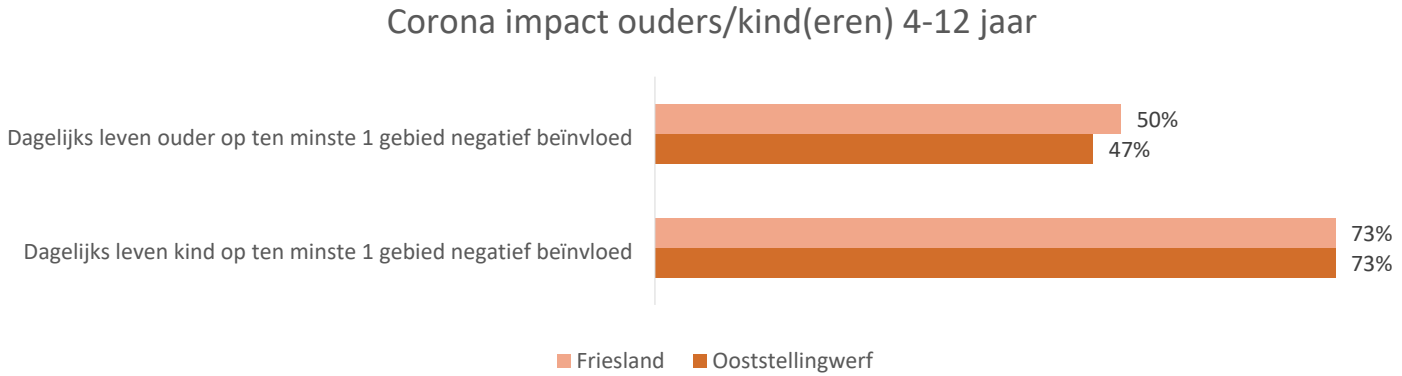
Wat opvallend is uit de gegevens van de kindmonitor is dat 10% van de respondenten uit Ooststellingwerf in de afgelopen 12 maanden moeite heeft gehad met rondkomen. Dat is het hoogste percentage in Friesland. In hoofdstuk Meedoen; maatschappelijk effect C beschrijven we hoe we onze inwoners nog beter willen bereiken en informeren over bestaande regelingen zodat de inwoners die daar voor in aanmerking komen er ook daadwerkelijk gebruik van kunnen maken.

5.7 Maatschappelijk effect O – Kwetsbare jeugdigen/ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien: cijfers

Doel O1: Professionals signaleren (dreigende) problemen preventief en we zijn zichtbaar aanwezig op plaatsen waar ouders en jonge inwoners zijn en Doel O2: We sluiten aan bij kwetsbare gezinnen en hun omgeving en zijn vindbaar voor hen.

Bron: GGD Kindmonitor

Bron: GGD Kindmonitor 2022

- **Verwijzingen naar specialistische jeugdhulp die zijn voorkomen, uitgedrukt in € [31] (effect consulent jeugd bij de huisarts).**
  - 2020: € 102.000
  - 2021: € 117.711
  - 2022: € 103.000

- **Aantal doorverwijzingen naar specialistische jeugdhulp door huisartsen.**
  Geheel 2021: 294 doorverwijzingen Geheel 2022: 195 doorverwijzingen

- **Aantal doorverwijzingen naar specialistische jeugdhulp door specialisten zoals jeugdartsen en medisch specialisten[32].**
  Geheel 2021: 55 doorverwijzingen Geheel 2022: 49 doorverwijzingen

- **Aantal doorverwijzingen naar specialistische jeugdhulp door gecertificeerde instellingen en rechterlijke uitspraak.**
  Geheel 2021: 103 doorverwijzingen Geheel 2022: 90 doorverwijzingen

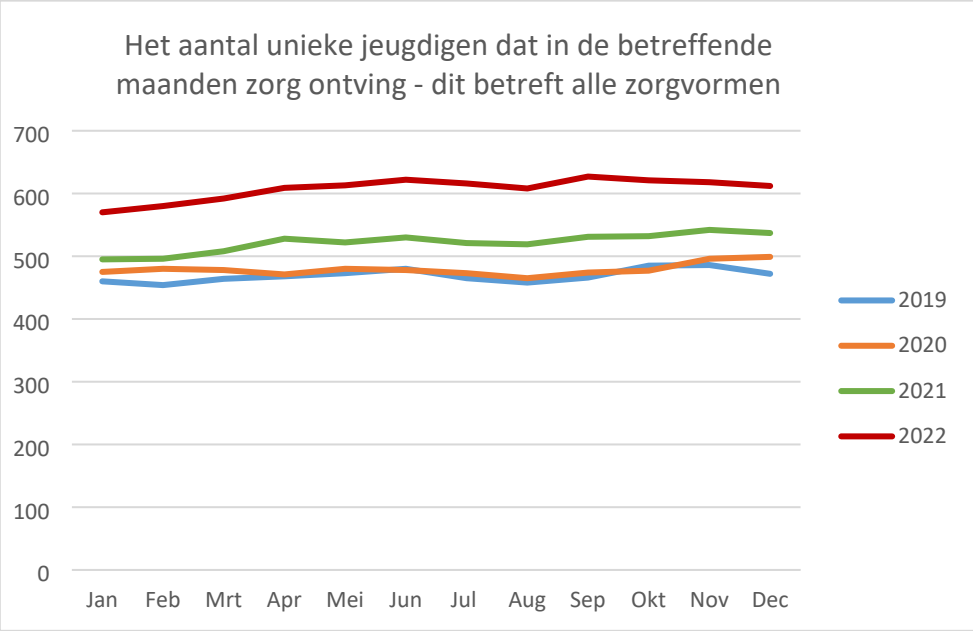
- Aantal **doorverwijzingen naar specialistische jeugdhulp door Gebiedsteam**
  Geheel 2021: 301 doorverwijzingen Geheel 2022: 294 doorverwijzingen

Dat er in 2022 minder doorverwijzingen zijn wil niet zeggen dat dit direct zichtbaar is in de kosten. Zo zijn er jeugdigen die vóór 2022 al in zorg waren en dat blijven en kunnen de doorwijzingen die zijn gedaan zwaardere (en mogelijk duurdere) trajecten betreffen.
Vanaf 2022 moeten wij als gemeente ook de jeugdigen die een OTS (onder toezichtstelling) of voogdij ontvangen administratief opnemen in ons systeem. Deze jeugdigen worden daardoor meegeteld als instroom.

[31] Dit gaat om de trajecten in het betreffende jaar die zijn voorkomen door de inzet van de consulent jeugd bij de huisarts. Dus door gesprekken met een jeugdige te houden hebben zij kunnen voorkomen dat de huisarts een doorverwijzing heeft moeten doen naar specialistische jeugdhulp. De kosten die anders gemaakt zouden zijn (inschatting), staan hier vermeld. Dit is op basis van de inschatting van de consulenten; welke inzet van ingekochte zorg is voorkomen door inzet van de gebiedsteammedewerker minus het aantal uren dat de gebiedsteammedewerker hieraan heeft besteed. Overigens zijn er naast kwantificeerbare effecten ook kwalitatieve effecten van de consulent jeugd bij de huisarts bv kortere lijnen en verbeterde samenwerking.
[32] Naast huisartsen zijn er ook specialisten zoals jeugdartsen en medisch specialisten die naar specialistische jeugdzorg kunnen doorverwijzen.

- **Effect inkoopondersteuner: bedrag dat als gevolg van de inkoopondersteuner minder is uitgegeven of is teruggehaald.**
  - 2020: € 519.000
  - 2021: € 583.800
  - 2022: € 523.500
  -
- **Aantal inwoners dat op de gemeentelijke website zoekt naar informatie over opvoeden, opgroeien, kinderen of onderwijs.**
  - 2021: 5868 keer
  - 2022: 5231 keer

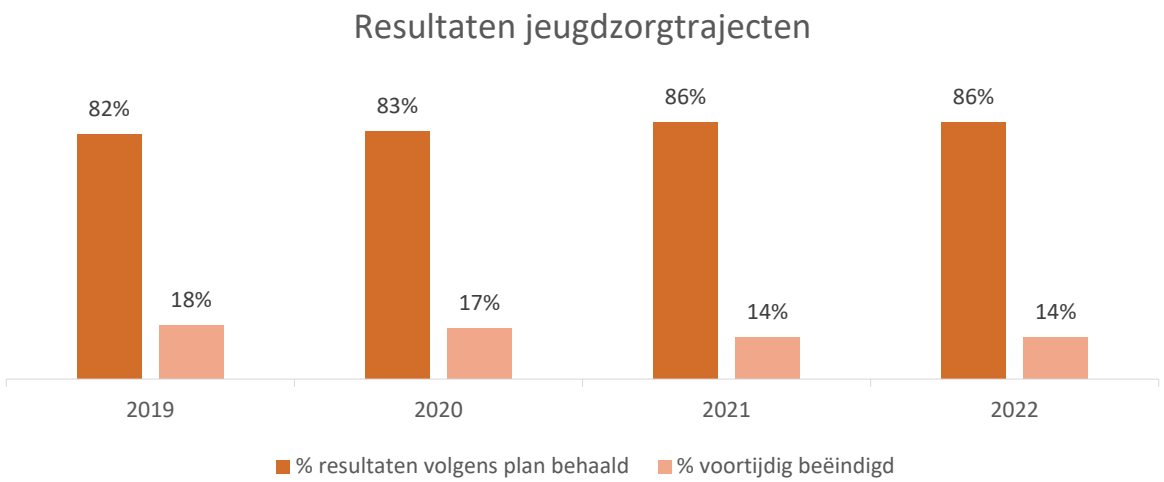
Figuur 22: Aantal unieke jeugdigen in zorg

NB: Het aantal cliënten staat niet 1 op 1 in relatie tot de kosten. Het aantal zegt bijvoorbeeld niets over de soort jeugdhulp. We zijn januari 2022 gestart met 568 unieke jeugdigen in zorg. Het gaat voornamelijk om trajecten uit 2021 die doorlopen in 2022.

Aan het einde of bij onderbreking van een traject stuurt de zorgaanbieder de gemeente een stop-zorgbericht. Hiermee is het duidelijk dat een jeugdige en/of gezin niet meer in zorg is. De zorgaanbieder geeft hierbij ook de reden op waarom de zorg is gestopt. Als de reden is dat de resultaten zijn behaald is dat natuurlijk gunstig. Figuur 28 is een weergave van het percentage jeugdzorgtrajecten dat volgens plan zijn beëindigd en het percentage dat voortijdig is beëindigd.

Figuur 23: Resultaten jeugdzorg[33]

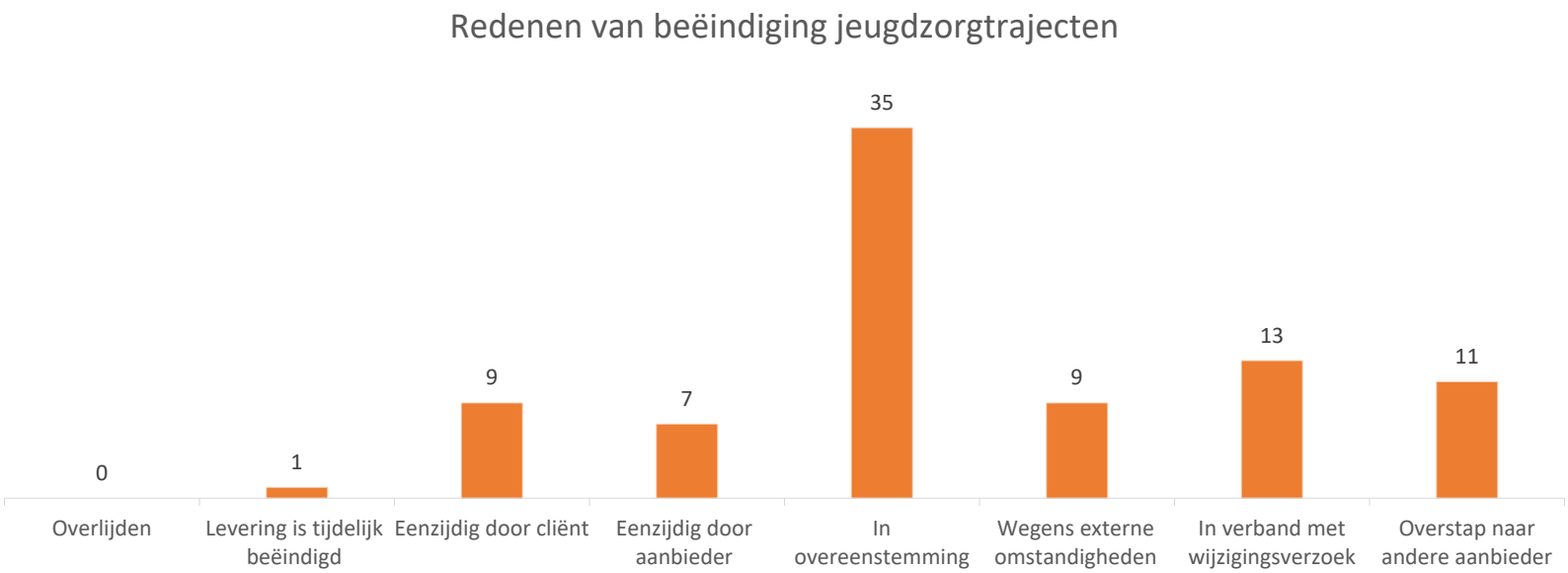

- **Reden beëindiging zorg**

De zorgaanbieder kiest bij de reden van beëindiging zorg uit onderstaande opties (landelijke standaard). In figuur 29 staat welke redenen van beëindiging er in 2022 aan onze gemeente zijn doorgegeven. Wanneer er een consulent van het Gebiedsteam betrokken is bij de casus zal er samen met jeugdige/ouders gekeken worden naar een eventueel vervolg. Bij een beëindiging van zorg middels een directe verwijzing is er geen contact met de jeugdige/ouders.

[33] Voor elke jeugdige die jeugdhulp ontvangt, wordt afgesproken welke resultaten er moeten worden behaald. Na een bepaalde periode kijken we dan of deze resultaten inderdaad bereikt zijn. Verder kijken we naar het percentage jeugdigen waarvoor de zorg vroegtijdig stopt.

Figuur 24: Redenen van beëindiging jeugdhulp

- **Cliënttevredenheidsonderzoek Jeugd**

Uitkomsten van ons eigen cliënttevredenheidsonderzoek namens het Gebiedsteam uitgevoerd door MAGIS. In 2022 zijn er 29 respondenten in fase 1. Bij 91% van deze respondenten is de ouder(s) degene die het onderzoek heeft ingevuld.

	(beetje) eens	oneens
➢ *Ik wist hoelang het zou duren voordat de hulp zou starten*	88%	12%
➢ *Ik ben tevreden over de snelheid waarmee ik ben geholpen*	89%	11%
➢ *De medewerker heeft mij duidelijk uitgelegd hoe het nu verder gaat*	96%	4%

Doel O3 We bieden een integraal en laagdrempelig aanbod van opvoedingsondersteuning en laagdrempelige activiteiten voor kinderen en jongeren in kwetsbare buurten.

- **Het bereik en deelname van jonge kwetsbare inwoners aan buitenschoolse activiteiten buurtsport en jongerenwerk** *(Bron: Jaarverslag Scala 2021).*
  - Jongerenwerk Haulerwijk: 156 jongeren
  - Jongerenwerk Oosterwolde: 83 jongeren
  - MDT Divers: 97 jongeren
  - Jongeren preventief geholpen met hulpvraag
  - Jongerenwerk heeft preventielessen gegeven aan de kinderen van groep 8 op 15 basisscholen
  - Deelname buitenschoolse activiteiten De Samensprong Haulerwijk: 156 kinderen
  - Deelname buitenschoolse activiteiten MFS Zuid Oosterwolde: 83 kinderen

Er is door Stichting Scala tijdens de lockdowns en het werken in Coronatijd ook aandacht besteed aan het digitaal organiseren van activiteiten. Nieuwe aantallen over geheel 2022 worden in het jaarverslag van Scala opgenomen en naar verwachting eind mei 2023 met ons gedeeld.

Doel O5: Iedereen hoort erbij en mag zichzelf zijn

Geen cijfers, zie analyse.

5.7 Maatschappelijk effect O – Kwetsbare jeugdigen/ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien: Analyse

Wat gaat goed?

We zien dat het aantal doorverwijzingen door huisartsen en medisch specialisten naar specialistische jeugdhulp vanaf 2021 flink is afgenomen. Onze aanwezigheid bij de huisartsen levert op dat we meer zicht hebben op de verwijzingen bij de huisarts en op de problematiek die hier speelt. Doordoor kunnen we makkelijker inspelen op trends die zich daar voordoen.

Bijna alle respondenten van het cliënttevredenheidsonderzoek zijn tevreden over het contact dat zij met het gebiedsteam hebben gehad.

Er is een werkgroep LHBTIQ+ die door een jongerenwerker van Stichting Scala wordt begeleid. De jongeren hebben via WhatsApp contact met elkaar en komen regelmatig samen om met elkaar in gesprek te gaan wat hen bezighoudt, waar zij tegenaan lopen en bedenken ideeën op welke manier inclusie vergroot kan worden. Hier komen regelmatig acties uit die ze vervolgens zelf oppakken, zo nodig met hulp van de jongerenwerker. Er wordt op school aandacht besteed aan paarse vrijdag en de jongerenwerkers van Scala gaven vorig jaar ook een voorlichting over LHBTIQ op school.

Wat zijn aandachtspunten en hoe anticiperen we hier op?

De landelijke trend dat het aantal jongeren dat gebruik maakt van jeugdzorg stijgt zien wij ook terug in onze gemeente. Het leven van kinderen, jongeren en opvoeders wordt beïnvloed door veranderingen in de samenleving, zoals de gegroeide prestatiedruk, individualisering en uitdagingen op het gebied van klimaat, wonen en levenskosten maar mogelijk ook door de impact die corona heeft gehad op het mentaal welbevinden van jongeren.

We zetten in 2023 naast preventief jeugdbeleid meer in op normaliseren. Dit zal bijvoorbeeld gedaan worden door effectiever te beoordelen of er sprake is van opvoedproblematiek of niet. Het is nog onduidelijk wat hiervan de effecten zijn op de inzet van specialistische jeugdhulp.
We proberen beter in beeld te krijgen welke jongeren precies worden bereikt en wat het effect is voor hen.
We zien dat het aantal inwoners dat onze website bezoekt om informatie te vinden over onderwijs en opvoeden iets daalt ten opzichte van vorig jaar. Door de nieuwe communicatiestrategie van het gebiedsteam proberen we de bekendheid van de mogelijkheden voor hulp bij het algemene publiek te vergroten. Ook de opzet van de sociale kaart draagt eraan bij dat inwoners makkelijk en gericht hulp kunnen zoeken. We verwachten in de volgende monitor een overzicht van de (zoek)resultaten weer te kunnen geven.
In 2023 zal het huidige aanbod van opvoedingsondersteuning en activiteiten voor jeugdigen en jongeren bekeken worden.

Financiële stand van zaken werkdeel Jeugdwet

Jeugdhulp: nadeel € 1.265.000

De Jeugdwet bepaalt dat de gemeente een jeugdhulpplicht heeft en daarmee verantwoordelijk is voor de levering van jeugdhulp.

De overschrijding bij jeugdhulp komt voornamelijk door hogere lasten voor herstel en maatwerktrajecten*. Ook is het aantal cliënten in zorg toegenomen ten opzichte van 2021 (voor hersteltrajecten en duurzame trajecten). Met name in het laatste kwartaal van 2022 zien we deze stijging. Wat betreft hersteltrajecten heeft er voor € 270.000 nabetaling plaatsgevonden over voorgaande jaren (voornamelijk vanuit het woonplaatsbeginsel* en betreft 8 jeugdigen). In de laatste maanden zijn er meerdere dure trajecten afgegeven waaronder 4 trajecten waarbij er zeer korte en intensieve zorg is ingezet met een waarde van € 120.000. Deze trajecten zijn met terugwerkende kracht ingezet waardoor deze kosten niet waren te voorzien in de prognose van augustus 2022. Van de toegekende profielen is ongeveer 10% tussentijds opgehoogd, dit zorgde voor hogere lasten van € 250.000.
Wat betreft maatwerk was er ook een afrekening van € 65.000 over voorgaande jaren en zijn er een aantal maatwerktrajecten afgegeven die we niet konden voorzien. Overall zien we dat de duurdere (herstel)trajecten gemiddeld minder lang duren dan waar we in de prognose rekening mee hadden gehouden, wat betekent dat er meer lasten op 2022 drukken.
Daarnaast hebben we te maken gehad met een prijsstijging van 2,01% per 1 januari 2022 en van 1,132% per 1 mei 2022.

Verdeling kosten 2022 over de verschillende zorgcategorieën:

- Herstel € 2.415.000
- Duurzaam € 1.940.000
- Maatwerk € 440.000
- Pleegzorg € 542.000
- Verblijf laag € 460.500
- Verblijf middel € 440.600
- Verblijf hoog € 119.500
- Dyslexie € 133.500
- Crisis € 84.000

***Maatwerktrajecten**
In 2022 hebben we meer (dure) maatwerkovereenkomsten af moeten geven. Verwijzingen van gecertificeerde instellingen, een rechterlijke uitspraak of simpelweg geen beschikbare plek in de buurt kunnen er voor zorgen dat een jeugdige bij een instelling of zorgaanbieder wordt geplaatst die niet binnen de regio Fryslân is gecontracteerd. In sommige gevallen blijkt de zorgvraag van de jeugdige zo intensief dat de kosten voor het behandeltraject niet vanuit de reguliere inkoopsystematiek kan worden geïndiceerd.

***Wet wijziging woonplaatsbeginsel**;
Het oude woonplaatsbeginsel binnen de Jeugdwet was gebaseerd op de woonplaats van de gezagsdrager van een jeugdige. Het nieuwe woonplaatsbeginsel dat 1 januari 2022 in is gegaan gaat uit van de woonplaats waar de jeugdige staat ingeschreven op moment van de zorgvraag. Dat betekent dat er op 1 januari 2022 jeugdigen administratief van en naar de gemeente Ooststellingwerf zijn verhuisd. In 2022 hebben we hier de 'naschokken' nog van gehad. Een aantal jeugdigen is later in jaar alsnog aan ons overgedragen. Dat betekent dat de gemaakte kosten met terugwerkende kracht moesten worden verrekend.

Hoe gaat het in het Gebiedsteam?

Het gebiedsteam is er voor inwoners die een ondersteuningsvraag hebben op het gebied van financiën, wonen, zorg en/of gezin. We hebben een belangrijke taak als het gaat om ondersteuning van inwoners en toegang tot voorzieningen. Daarom informeren we u in deze monitor ook standaard over de meest in het oog springende actualiteiten in het Gebiedsteam zelf.

In de 2e helft van 2022 is het gebiedsteam door gegaan met waar het mee was gestart. De ondersteuning aan de Oekraïense vluchtelingen in de gemeentelijke opvanglocatie is richting het einde van het jaar afgebouwd en overgedragen aan coördinatie door Scala. De regeling rondom uitbetaling leefgeld liep door, net als de afhandeling van de aanvraag energietoeslag 2022. Door extra inzet en focus op de instroom, is het gelukt om gedurende de het najaar toe te werken aan een forse vermindering van de werkvoorraden. Inwoners worden hierdoor snel en ruim binnen de gestelde termijn geholpen met hun hulpvraag.

Het nieuwe communicatieconcept is afgerond en wordt veelvuldig gebruikt in diverse communicatie uitingen van het gebiedsteam. De laatste maanden van 2022 stonden in het teken van voorbereidingen rondom de verhuizing. Begin 2023 heeft eerst het toegangsloket en aansluitend de consulenten, de beweging richting huisvesting binnen het gemeentehuis ingezet. Acties zijn uitgezet om ervoor te zorgen dat het laagdrempelige karakter van het gebiedsteam behouden blijft en dat er voor inwoners geen verwarring ontstaat in waar het gebiedsteam zich fysiek bevindt.
We merken de waardering van de inwoner over ons persoonlijke contact, temeer omdat we steeds meer in staat zijn om gedurende langere periodes één vast gezicht voor de inwoner te bieden. De aandacht die we hebben voor de continuïteit van ons eigen personeelsbestand werpt zijn vruchten af.